Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1996 йил 3 июль. Чоршанба. № 44 (14342)

ХХР РАИСИ ЦЗЯН ЦЗЭМИННИНГ МАМЛАКАТИМИЗГА ТАШРИФИ БОШЛАНДИ

2 июль куни Хитой Халқ Республикаси Раиси Цзян Цзэмин рафиқаси билан мамлакатимизга расмий ташриф буюрди.

Тошкент аэропортида юксак мартабали меҳмонга Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Эркин Халилов, ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов, Тошкент шаҳри ҳокими Козим Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар пешвоз чиқди. Миллий либосдаги қизлар ХХР Раиси Цзян Цзэмин ва унинг рафиқасига ўзбек заминининг анвойи гулларини тақдим этдилар. ХХР Раиси аэропортда оммавий ахборот воситаларига баёнот берди.

— Президент Ислом Каримов жаноби олийларининг таклифига биноан гўзал мамлакат — Ўзбекистон Республикасига давлат ташрифи билан келиш менга алоҳида мамнуният бахш этади, — дейилади ушбу баёнотда. — Фурсатдан фойдаланиб, Хитой халқи номидан Тошкент аҳолиси ҳамда бутун Ўзбекистон халқига қайноқ салом ва юксак эҳтиромимни изҳор этишни истар эдим.

Хитой билан Ўзбекистон яқин ва дўст қўшнилардир. Иккала мамлакат халқлари ўртасидаги анъанавий дўстлик илдизлари жуда чуқурдир. Сўнги йилларда Хитой билан Ўзбекистон ўртасида ўрнатилган муносабатларнинг ривожланиш жараёнини эслар эканмиз, мамлакатларимиз ўртасида турли соҳалардаги ҳамкорликда эришилган ижобий натижалардан мамнун эканимизни қайд этамиз.

Хитой Ўзбекистон билан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларининг ривожланишига алоҳида эътибор беради. Чунки, бу муносабатлар Хитой билан Ўзбекистон, икки мамлакат халқлари манфаатларигагина мос бўлиб қолмасдан, бутун дунёда тинчлик, барқарорлик ва тараққиётга ҳам хизмат қилади. Мен мазкур ташриф Хитой ва Ўзбекистон халқлари ўртасидаги бир-бирини тушуниш ва дўстлик, икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш, дўстона муносабатларни янги босқичга кўтаришга хизмат қилишига ишонаман. Биз Президент Ислом Каримов жаноби олийлари ҳамда Ўзбекистоннинг бошқа раҳбарлари билан Хитой ва Ўзбекистон ўртасидаги икки томонлама муносабатлар, шунингдек, ўзаро манфаатли бошқа масалалар юзасидан чуқур фикр алмашамиз. Ишончим комилки, иккала томоннинг биргаликдаги саъй-ҳаракатлари ва ҳамкорлиги туфайли мазкур ташриф тўла муваффақият билан якунланади.

Сўнг автомобиллар карвони Ўзбекистон ва Хитой Халқ Республикаси байроқлари ҳилпираб турган Тошкент кўчалари бўйлаб Дўрмондаги қароргоҳ сари йўл олди.

Қароргоҳда Хитой Халқ Республикаси раиси Цзян Цзэминни расмий кутиб олиш маросими бўлди. Ҳурматли меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди. Президент Ислом Каримов ва ХХР Раиси Цзян Цзэмин шоҳсупага кўтарилдилар. Хитой Халқ Республикаси ва Ўзбекистон Давлат мадҳиялари янгради. Ислом Каримов ва Цзян Цзэмин фахрий қоровул сафи олдидан ўтдилар.

Дўрмон қароргоҳида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва ХХР Раиси Цзян Цзэминнинг яккама-якка суҳбати бўлиб ўтди.

Хитой раҳбари Президент Ислом Каримов ҳамроҳлигида Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий боғига ташриф буюриб, улуғ шоир ва мутафаккир ҳайкали пойига гуллар қўйди. ХХР Раиси Цзян Цзэмин шу куни Хитойнинг Ўзбекистондаги элчихонасида ҳам бўлди.

Оқшом Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов рафиқаси билан Хитой Халқ Республикаси Раиси Цзян Цзэмин ва унинг рафиқаси шарафига қабул маросими уюштирди.

ХХР Раиси Цзян Цзэминнинг мамлакатимизга расмий ташрифи давом этмоқда.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН ЙЎЛИНИНГ АМЕРИКАДАГИ ЭЪТИРОФИ

МАМЛАКАТИМИЗ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ АҚШГА АМАЛИЙ ТАШРИФИ КАТТА МУВАФФАҚИЯТ БИЛАН ЯКУНЛАНДИ

Биз тарихдан ҳикоя қилувчи манбалардан Американинг кашф этилиши ҳақида турли фаразларни ўқиганмиз. Улардан бирида буюк бобокалонимиз Абу Райҳон Беруний уммон ортида ноаён қитъа мавжудлигини илмий тахмин қилгани ҳақида гап боради. Шуниси аёнки, ким томонидан кашф этилишидан қатъи назар, Американинг очилиши инсоният тараққиётидаги муҳим воқеа сифатида баҳоланади. Аммо бугун биз она диёримиз тарихи учун муҳимлиги жиҳатидан ундан кам бўлмаган воқеа — америкаликларнинг Ўзбекистонни мустақил ва имкониятларга бой мамлакат сифатида кашф этиши, АҚШ раҳбариятининг Ўзбекистон танлаган бозор муносабатларига ўтиш, босқичма-босқич ўтказилаётган сиёсий-иқтисодий ислоҳотлар орқали ривожланган давлатлар қаторидан ўрин олиш, истиқлолини мустаҳкамлаш йўлини эътироф этиши ҳақида сўз юритмоқчимиз. Бунда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг 23-28 июнь кунлари Америка Қўшма Штатларига амалий ташрифи бурилиш нуқтаси бўлди.

Аввало, ташрифнинг энг муҳим воқеаси ҳақида. 25 июнь куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Оқ уйда АҚШ Президенти Билл Клинтон қабулида бўлди. Олий мартабали меҳмонлар қабул қилинадиган қароргоҳда Ўзбекистон ва АҚШ Президенти мулоқоти белгиланганидан қарийб икки баробар кўпга чўзилгани бу тарихий учрашувнинг айни муддао бўлгани ва ўзаро фойдали фикр алмашув имконини берганидан далолатдир.

Оқ уй матбуот хизмати бизга тарқатган маълумотномада учрашув чоғида Президентлар икки томонни қизиқтирган иқтисодий, сиёсий ва хавфсизлик масалаларини, шунингдек, сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларнинг бориши ҳамда Марказий Осиёдаги вазиятни муҳокама қилгани қайд этилган. Унда, шунингдек, Президент Клинтон Ўзбекистон Марказий Осиё минтақасида етакчи ўринда туриши туфайли АҚШ мамлакатимиз билан кенг қамровли масалалар бўйича қалин алоқалар ўрнатиш ниятида эканини таъкидлагани маълум қилинган.

Президент Ислом Каримов учрашувнинг ғоят самарали ўтганини қайд этиб, у нафақат Ўзбекистон, балки Марказий Осиё тараққиётида муҳим аҳамият касб этишини, жаҳонда катта акс-садо беришини айтди. Дарҳақиқат, жаҳондаги кўплаб йирик оммавий ахборот воситалари бу учрашувни кенг ёритдилар. Учрашувга бўлган катта қизиқишнинг боиси шундаки, унда икки томонлама муносабатларни ривожлантириш билан боғлиқ масалалардан ташқари, бир қанча халқаро масалалар юзасидан ҳам фикрлашиб олинди.

Билл Клинтон АҚШ Марказий Осиё мамлакатларининг мустақиллиги, барқарорлиги ва ривожланишидан ҳар томонлама манфаатдор эканини тасдиқлади. Учрашувнинг яна бир аҳамиятли томони — АҚШ раҳбарияти Марказий Осиёда тинчлик ва бирқарорликни таъминлаш борасида Ўзбекистоннинг етакчи мавқеини эътироф этиб, у билан стратегик ҳамкорлик алоқаларини ривожлантириш ниятида эканликларини таъкидлади. Терроризмга қарши кураш, наркотик моддаларнинг ғайриқонуний ҳаракатига тўсиқ қўйиш, минтақавий хавфсизлик муаммолари Ислом Каримовнинг Оқ уйда АҚШ Президентининг хавфсизлик масалалари бўйича ёрдамчиси Э. Лейк билан мулоқотида ҳам асосий мавзу бўлди.

Шу ўринда Ўзбекистон-Америка муносабатларининг бугунги ривожига қисқача бўлса-да тўхталиш жоиз кўринади. Мамлакатимиз истиқлолни қўлга киритгач, жаҳондаги турли давлатлар, жумладан, Америка Қўшма Штатлари билан ўзаро тенглик ва манфаатдорлик асосида алоқалар ўрнатишга киришди. Ўзбекистон демократик ҳуқуқий давлат қуриш ва бозор муносабатларига ўтишни ғоят мураккаб ижтимоий-сиёсий вазиятда амалга оширишга киришган эди. Ана шу пайтда эҳтиросларга берилмаслик, узоқни кўзлаб иш тутиш, иқтисодий ва сиёсий ислоҳотларни босқичма-босқич амалга ошира бориш ғоят муҳим эди. Шукрки, Президент Ислом Каримов танлаган йўл Ўзбекистоннинг талофатларсиз илгарилашига, ривожланишнинг мустаҳкам пойдеворини яратишига имкон бермоқда.

Иқтисодий ва сиёсий барқарорлик демократиянинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш ва уни кенгайтира бориш учун ҳам шароит туғдираётир. Ана шу жараёнларнинг чуқурлашуви, Ўзбекистон ислоҳотларни амалга оширишда эришган дастлабки муваффақиятлар мамлакатимиз билан АҚШ ўртасидаги муносабатларнинг янада ривожланишига омил бўлди.

(Давоми 2-бетда).

ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЕВРОПА ИТТИФОҚИ МАМЛАКАТЛАРИ ДАВЛАТ ВА ҲУКУМАТ БОШЛИҚЛАРИ КЕНГАШИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Муҳтарам раис жаноблари!

Давлат ва ҳукуматларнинг муҳтарам бошлиқлари!

Хонимлар ва жаноблар!

Энг аввало, Флоренцияга, Европа Иттифоқи мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқларининг учрашувига таклиф этилиш шарафига муяссар бўлганимдан миннатдорлик билдиришга ижозат бергайсизлар.

Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасида шериклик ва ҳамкорлик тўғрисида битимнинг мана шундай юксак анжуманда имзоланиши — шубҳасиз, муносабатларимизнинг янги, ҳал қилувчи босқичга чиққанини исботловчи муҳим воқеадир.

Биз бу муносабатларга ташқи сиёсатимизнинг мамлакатимизнинг жаҳон ҳамжамияти ва жаҳон хўжалигига интеграциялашувига қаратилган устивор йўналиши, деб қараймиз.

Шу билан бирга биз бу ҳужжатнинг имзоланиши — ёш давлатимизнинг мустақиллиги ва суверенитети сиёсий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш эканини ҳам миннатдорлик билан қайд этамиз.

Мустақиллигимизнинг дастлабки кунларидан ҳамда давлатчилик қайта тиклангандан бошлабоқ, Ўзбекистон демократик ҳуқуқий давлат ва умуминсоний, эътироф этилган идеаллар ҳамда қадриятларга асосланган фуқаролар жамияти қуриш йўлига тушиб олди.

Ўзбекистон минтақадаги энг йирик мамлакат ҳисобланиб, табиий ва инсоний ресурсларга бой Марказий Осиёда алоҳида жўғрофий ва сиёсий-жўғрофий ўрин эгаллайди. Улкан табиий, минерал-хомашё ва интеллектуал салоҳиятга эга бўлган Ўзбекистон бугуннинг ўзидаёқ Европа Иттифоқига аъзо бўлган кўпгина мамлакатларнинг иқтисодиёт ва савдо соҳасидаги муҳим шерикларидан ҳисобланади.

Марказий Осиёнинг қоқ марказида жойлашган Ўзбекистон бугунги кунда Умумевропа жараёнларининг фаол иштирокчиси бўлиб қолган. Биз Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти Хельсинки ғояларини мустаҳкамлаш учун минтақавий марказ сифатида айнан давлатимиз пойтахти Тошкентни танлаганини юксак баҳолаймиз. Мамлакатимизнинг НАТОнинг «Тинчлик йўлидаги шериклик» дастуридаги иштироки ҳам тобора кенгайиб бормоқда.

Ҳозирги замонда Марказий Осиёнинг иқтисодий ва сиёсий аҳамияти тобора ўсиб бораётгани бизга савдо-иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқаларимизнинг ёрқин истиқболигагина эмас, Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасида стратегик шериклик муносабатлари ўрнатилиши имкониятларига ҳам умид билан қараш имконини беради.

Биз, ўзбекистонликлар, мамлакатимизда халқимизнинг муносиб ҳаётини таъминлайдиган эркин бозор иқтисодиётига эга демократик очиқ давлатни шакллантириш ва оёққа турғизиш учун Европа Иттифоқи ва Европа мамлакатлари кўрсатаётган ёрдам ҳамда мададни юксак баҳолаймиз ва миннатдорлик билан қабул қиламиз.

Бугунги кунда хусусий сектор ва тадбиркорликни мустаҳкамлаш, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш, биз учун янги бўлган мулкдорлар синфини оёққа турғизиш, замонавий меъёр ва стандартларни ҳаётимизга татбиқ этиш борасида бизга кўрсатилаётган ёрдам ниҳоятда муҳимдир.

Бу борада Европа Иттифоқидан ТАСИС дастури бўйича олаётган ёрдамимиз ҳам ниҳоятда мислсиздир.

Биз Европа Иттифоқининг Европа билан Марказий Осиё ўртасидаги илгари Буюк ипак йўли ўтган йўлда транспорт қатновини тиклаш ва ривожлантиришга қаратилган ТРАСЕКА лойиҳасини ривожлантиришга ниҳоятда катта аҳамият берамиз. Ўзбекистон бугунги кунда бир қанча манфаатдор давлатлар билан ҳамкорликда мазкур лойиҳани амалга ошириш юзасидан амалий қадамлар ташламоқда.

Хонимлар ва жаноблар!

Мен ҳамкорлигимиз Ўзбекистон учун Европада, Европа учун Марказий Осиёда катта имкониятлар очиб беришига қодир эканига тўла аминман. Ҳамкорлигимизнинг мақсади битта — Европа ва Осиёда барқарорлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш, эркин бозор муносабатларини кенгайтириш, демократик қадриятларни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш, инсон ҳуқуқлари ва эркини кафолатлаш, фуқароларимизнинг муносиб ҳаёт кечириши учун зарур шароит яратишдан иборатдир.

Бугун шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битимни имзолар эканман, мен муносабатларимизнинг истиқболига умид билан қарайман ҳамда бу муносабатларни янада кенгайтириш ва чуқурлаштириш, зиммамизга олган мажбуриятларимизнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашга қатъий аҳдимни ифода қиламан.

Эътиборларингиз учун ташаккур.

Флоренция шаҳри, ИТАЛИЯ

Акс-садо

ҚАЛБЛАР ФАХРГА ТЎЛДИ

Тўғрисини айтиш керак. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Америка Қўшма Штатлари Президенти Билл Клинтон билан учрашуви асрга татигулик воқеа бўлди. Ўзбекистондек ёш, мустақиллигини эндигина бешинчи йилида қадам ташлаётган мамлакатни жаҳоннинг йирик мамлакати томонидан эътироф этилиши, у танлаган иқтисодий тараққиёт йўлининг юксак баҳоланиши биз учун шарафлидир.

АҚШ, Германия, Франция, Япония, Жанубий Корея каби саноати ривожланган мамлакатлар республикамиз иқтисодиётига ўз инвестицияларини бежиз йўналтирмаяптилар. Бугуннинг ўзида АҚШнинг иккиюзга яқин йирик компания ва фирмалари Ўзбекистонда фаолият кўрсатмоқда. Мен оммавий-ахборот воситалари орқали Президентимизнинг Америкага ташрифини кузатар эканман, яна бир масала диққатимни тортди. Жаҳоннинг йирик мамлакатлари, аввало бирон-бир мамлакат билан алоқа ўрнатишида биринчи навбатда унинг тинчликсеварлик борасидаги фаолиятига эътиборни қаратади. Зотан, Афғонистонда урушни тўхтатиш учун бирдан бир йўл шу мамлакатга қурол-аслаҳа олиб киришни ман этиш ҳақидаги Президентимиз Ислом Каримовнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеяси сессиясидаги таклифи Ўзбекистоннинг мазкур ҳудудда тинчликни сақлаш бўйича тинимсиз қайғураётганидан дарак беради.

Саидали ТОИРОВ, Тошкентдаги 127-автокорхона директори.

***

Америка ҳақида эшитмаган ёки шу мамлакат ҳақида озгина бўлсада маълумотга эга бўлмаган кишини учратиш қийин. Бу мамлакатни кўпгина сайёҳлар сеҳрли диёр дейишади. Ҳар томонлама ривожланган Америка кимларни ўзига маҳлиё қилмаган дейсиз.

25 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Оқ уйда АҚШ Президенти Билл Клинтон билан учрашди. Ўзбекистон — Америка муносабатлари тарихида ғоятда муҳим воқеа бўлган бу учрашувда икки мамлакат ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш, ҳамкорликни ҳуқуқий асосларини кенгайтириш, Маркаий Осиёда барқарорлик ва хавфсизлик масалалари устида фикр алмашилди.

Юраклар фахрга тўлди. Буни Мустақиллик берган бахт деса булади.

АҚШ Президенти Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислоҳотлар ва мамлакатимиздаги демократик жараёнларга ҳамда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ишларига юксак баҳо берди. Республика Президентининг «Аҳолининг омонатларида ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш тўғрисида»ги Фармони ҳам юқоридаги баҳонинг бир исботтидир. 1 июлдан бошлаб халқ банкининг барча бўлимларида махсус очилган «Индексация» счетларидан тегишли белгиланган индексация суммалари босқичма-босқич тўланиши бошланди. Ўзбекистон Ўрта Осиё регионида етакчи ўринда туриши туфайли АҚШ бу мамлакат билан кенг қамровли масалалар бўйича қалин алоқалар ўрнатиш ниятида эканлигини таъкидлади.

Дунё бизни танимоқда. Биз дунёни. Оламшумул воқеалардан кўнглим тоғдек кўтарилиб кетади. Ўзбекистон деган юртни фарзанди эканлгимдан қалбимда ғурур жўш уради.

Б. АБИРОВ, иқтисодчи.

***

ЎЗБЕКИСТОН Президентининг Америкага қилган ташрифи тасвири ойнаи жаҳон орқали намойиш этилгач, кўплаб ҳамюртларимиз таҳририятимизга қўнғироқ қилиб, ўзларини тўлқинлантирган ўй-кечинмалари билан ўртоқлашдилар.

— АҚШ хорижий сармояларни ҳимоялаш корпорацияси (ОПИК) Америка иқтисодиётида етакчи ўрин тутади. Марказий Осиё давлатлари ўртасида тузилган шартномаларнинг энг йириги ва энергетика соҳасида Ўзбек-Америка лойиҳасини қўллаб-қувватлашга қаратилган 400 миллион доллар ажратилиши кўзда тутилган протоколнинг имзоланиши ОПИКнинг Ўзбекистон иқтисодий ривожланишига ёрдам берадиган жиддий қадамидир, — дейди Муборак газни қайта ишлаш заводи ёшларининг етакчиси Муҳаббат Сафоева. — Биз газчилар «Ўзбекнефтгаз» корпорацияси билан ОПИКнинг ҳамкорлиги ғоят истиқболли булишига ишонамиз.

— Президентимизнинг Америка Қўшма Штатларига сафари жараёнида бўлиб ўтган муҳим воқеалардан бири бу — АҚШда Ўзбекистон элчихонаси янги биносининг очилишидир, — дейди тарихчи олим Аҳмаджон Чориев. — Мустақил Ўзбекистон Америка Қўшма Штатларида, шоир таъбири билан айтганда, ўзининг «Бир парча ери»га эга бўлганлиги давлатимизнинг бутун жаҳон ҳамжамияти олдидаги нуфузини янада орттириши турган гап. Президентимизнинг океан ортига қилган бу сафари тарихимиз саҳифаларига зарҳал ҳарфлар билан битилиши шубҳасиз.

Ўз мухбиримиз.

МИЛЛАТНИНГ ҒУРУРИ, ВАТАННИНГ ИФТИХОРИ

Ҳар бир миллатнинг ўз ғурури, ўз фаҳри, ўз таянч нуқтаси-ю ўз ўқ томири бўлади. Ўзбекнинг, Ўзбекистоннинг ўқ томири шу қадар чуқур ва шу қадар теран-ки, у Она Шарқ бўлиб жаҳон маданият бешиги номини олмиш.

Энди Ғурурга келсак, биз узоқ йиллар ўроқ ва болғага сажда қилишга кўниктирилдик... Вақти келдики, ўзимизнинг фаҳри(я)миз — гимнимиз, ўзимизнинг ғуруримиз — туғро (герб)миз ва ниҳоят, ўзимизнинг таянчимиз — байроғимизга эга бўлдик. Лекин бу эгалик ҳуқуқини қўлга киритиш, эгаликни ҳис этиш арзонга тушгани йўқ. Бунда боболаримизнинг жасоратлари, оталаримизнинг фидойиликлари мужассам...

Ўз гербимизга эга бўлганимизга роппа-роса уч йил тўлди. Уч йилки биз хорижий мамлакатлар қошида Она Ўзбекистонимизни бор бўй-басти билан кўрсата олиш имкониятига эга бўлдик. Уч йилки, афсонавий Ҳумо қуши бошимизда парвона...

Орадан йиллар, асрлар ўтади. Авлодларимиз бугун биз уч йиллигини нишонлаётган гербимизни бир асрлигини, уч юз йиллигини нишонлайдилар. Ва истиқлол қалдирғочлари, мустақилликнинг тамал тошини қўйган ўзбекнинг жонфидо фарзандларини юраклари тўрида асрайдилар. Демоқчимизки, гербимиз ҳам, унинг асосчилари ҳам абадиятга дахлдордирлар.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА МЕЪМОРЧИЛИК СОҲАСИДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ ҚЎМИТАСИДАН

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотлари қўмитаси 1996 йилги Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат мукофотига асарларни тақдим этиш муддати шу йилнинг 1 августигача узайтирилганлигини маълум қилади.

Асарларни тақдим этиш ва уларга ҳужжатлар тайёрлаш билан боғлиқ барча масалалар бўйича маълумот олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилиш мумкин:

700000. Тошкент шаҳри, Абдулла Тўқай кўчаси, 1-уй

Адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Ўзбекистон Республикаси давлат мукофотлари қўмитаси

Телефон: (3712) 34-83-54

Шу сонга хабар

СОҒЛОМЛАШТИРИШ ҲАФТАЛИГИ

У ШУ ЙИЛНИНГ 15-21 ИЮЛЬ КУНЛАРИ ЎТКАЗИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси ҳукумати республикамизда спортни ривожлантиришга катта эътибор қаратмоқда. Спортни ривожлантириш бу соғлом авлодни тарбиялаш демакдир.

Ушбу саъй-ҳаракатларни ривожлантирган ҳолда Ўзбекистон Республикаси ёшларининг «Камолот» жамғармаси бошқаруви бошчилигида тегишли вазирликлар ва ташкилотлар билан ҳамкорликда республикамиз ёшлари ўртасида шу йилнинг 15-21 июль кунлари соғломлаштириш ҳафталигини ўтказишга доир қўшма қарор қабул қилинди.

Ушбу соғломлаштириш ҳафталигини ўтказишдан асосий мақсад, республикамиз ёшларини жисмоний соғлом қилиб тарбиялаш, уларни спорт мусобақаларига оммавий равишда жалб қилиш, жисмоний тарбия ва спортга бўлган қизиқишини кучайтириш, бўш вақтларини мазмунли ташкил қилиш ҳамда спорт ўйинларига бўлган эътиборни кучайтиришдир.

Шу нуқтаи назардан, ушбу ҳафталикни ўтказиш муҳим аҳамият касб этади. Зеро, соғ танда соғлом ақл деганларидек, юртимизнинг янги асрдаги тараққиёти ана шундай соғлом ёшларнинг камолотига боғлиқдир.

Республикамизнинг барча вилоятларида ўтказилиши режалаштирилаётган ушбу соғломлаштириш ҳафталиги ҳам мана шу хайрли ишнинг дебочасидир.

А. ЭШОНҚУЛОВ, Ўзбекистон Ёшларининг «Камолот» жамғармаси бошқаруви етакчи мутахассиси.

ЎЗБЕКИСТОН ЙЎЛИНИНГ АМЕРИКАДАГИ ЭЪТИРОФИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бу ўринда Ўзбекистон билан АҚШ хусусий компания ва фирмалари ўртасида шаклланган ўзаро манфаатли ҳамкорлик алоқалари муҳим ўрин тутганини алоҳида таъкидлаш керак. Бугунги кунда мамлакатимизда 200 га яқин АҚШ компания ва фирмалари фаолият кўрсатяпти. Улар орасида «Каргил интерпрайзес», «Интерконсептс», «Байтмал инжиниринг», «Аиг трайдинг групп», «ФМС корпорейшн», «Жи-Эй-Ви», «Проктор энд гембл», «Агротек», «Ньюмонт майнинг» каби фирма ва компаниялар бор. АҚШ ишбилармонлари билан Ўзбекистон ўртасидаги алоқаларнинг ривожида эса Америка хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш корпорациясининг (ОПИК) алоҳида хизмати мавжуд. Бу корпорация 1994 йилда дастлаб 20 дан зиёд АҚШ компаниялари раҳбарларининг мамлакатимизга ташрифини уюштирган эди. Айни пайтда ОПИК Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган Америка компанияларининг 200 миллион долларлик сармояларини, шунингдек, Ўзбекистон ва янги мустақил давлатлар иқтисодиётига киритилган умумий ҳажми 1,2 миллиард долларлик олтита инвестиция лойиҳаларини қўллаб-қувватламоқда. Шу боис бўлса керак, Президент Ислом Каримовнинг Америкага амалий сафари ОПИК қароргоҳига ташрифдан бошланди.

ОПИК қароргоҳида Ислом Каримов дастлаб Америка хусусий сармояларни қўллаб-қувватлаш корпорацияси Президенти Рут Харкин хоним билан мулоқотда бўлди. Ҳамкорлик истиқболлари ҳақида кечган ғоят самимий ва дўстона суҳбатдан сўнг қароргоҳнинг мажлислар залида Ислом Каримовнинг АҚШ ишбилармон доиралари вакиллари билан учрашуви бўлди. Бу учрашувга АҚШ давлат департаменти вакиллари, шунингдек, Американинг 80 га яқин турли соҳаларга ихтисослашган компания ва фирмалари раҳбарлари ташриф буюргани уларнинг юртимизга алоҳида қизиқишидан дарак беради.

— Америка Президент Ислом Каримов раҳбарлигида Ўзбекистонда ўтказилаётган изчил иқтисодий ислоҳотлар йўлини қўллаб-қувватлайди, — деди Рут Харкин хоним учрашувда. У АҚШ маъмуриятининг Ўзбекистон билан Америка иқтисодий алоқаларини мустаҳкамланишида ОПИК асосий ўрин тутишини таъкидлади.

— Ўзбекистон иқтисодиётини бир кема деб тасаввур этадиган бўлсак, мен бу кема йўналишини янги технологиялар, эркин келажак сари бурмоқчиман, — деди Президент Ислом Каримов АҚШ тадбиркорларига юртимизнинг беқиёс имкониятлари ҳақида сўзлар экан. Юртбошимиз хусусан, Ўзбекистонда йилига 1,5 миллион тонна пахта толаси, 5 миллион тонна сабзавот етиштирилишини, мамлакатимиз пахта етиштириш, олтин ва бошқа талай қимматбаҳо металлар заҳиралари бўйича жаҳонда етакчи ўринларни эгаллашини айтди. Ўзбекистонда айни пайтгача 50 турдан зиёд маъдан заҳиралари излаб топилган ва фойдаланилмоқда. Уларнинг миқдори синчилар томонидан 3 триллион долларга тенглиги аниқланган. Йилига ердан 5,5 миллиард долларлик фойдали қазилма қазиб олинмоқда.

Мамлакатимизда хусусийлаштириш жадал суръатлар билан ривожланмоқда. Айни пайтда ишга яроқли аҳолининг 60 фоизи хусусий секторда меҳнат қилади. Ялпи ички маҳсулотнинг 64 фоизи ана шу секторда яратилмоқда. Саноат маҳсулотларининг 50 фоизи, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг 97 фоизи ҳам ана шу сектор ҳиссасига тўғри келади.

Ислом Каримов америкалик ишбилармонларни мамлакатимизда хорижий сармоядорлар, бизнес учун яратилган қулай шарт-шароит билан таништирди. Бу ўринда ҳуқуқий асосларни, давлат томонидан бериладиган кафолатларни алоҳида қайд этиб ўтди.

— Биз Америка капиталининг Ўзбекистонга кенг кўламда кириб келишидан манфаатдормиз, — деди Ислом Каримов АҚШ ишбилармонларини юртимиз иқтисодиётига дадил сармоя киритишга даъват этар экан.

Ўзбекистон билан ҳамкорликка киришган «Интерконтинентал коммерс» корпорацияси президенти Е. Миллер ҳамюртлари олдида Президентимизнинг бу гаплари ғоят тўғри эканлигини таъкидлади. Маълум бўлдики, Е. Миллернинг ҳамкорлик ҳақидаги таклифлари атиги 17 кун ичида Ўзбекистон раҳбарияти томонидан кўриб чиқилиб, ўзаро манфаатли лойиҳаларни тезда амалга оширишга киришилган. Америкадек нуфузли мамлакатда бундай самимий эътирофни эшитиш биз учун жуда мароқли бўлди.

Учрашувда ўзаро ҳамкорлик юзасидан бир қанча ҳужжатлар имзоланди. Жумладан, «Ўзбекнефтгаз» миллий корпорацияси, ОПИК, «Инрон ойл энд газ компани» ўртасида Бухоро вилоятида газ конларини ўзлаштириш бўйича суғурта кафолатлари ҳақида имзоланган протокол Америка хусусий сармояларни қўллаб-қувватлаш корпорациясининг бу мақсадлар учун 400 миллион доллар ажратишини кўзда тутади.

«Ўзбекнефтгаз», ОПИК ва «Тексако» компанияси ўртасида имзоланган ҳужжат эса Фарғонада мойлаш материаллари ишлаб чиқарувчи қўшма корхона тузиш, уни суғурталаш хусусидадир.

Ўзбекистон раҳбарининг Америкага ташрифи бош ташкилотчиси АҚШ савдо ва тараққиёти агентлиги (АСТА) бўлганини таъкидлаш жоиз. Агентлик директори Жозеф Грандмейсон Ўзбекистон Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки билан Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида биргаликда авиатехника ишлаб чиқариш лойиҳасининг техник-иқтисодий асосларини тайёрлаш учун 1 миллион доллар грант (беғараз маблағ) ажратиш ҳақидаги ҳужжатга ҳамда АСТА билан Ўзбекистон Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги ўртасида ўзаро фойдали сармоя имкониятлари ҳақидаги англашмалар меморандумига имзо чекди.

Бу ерда «Кейс» компанияси билан Ўзбекистон банклари ассоциацияси ўртасида «Ўзкейсагролизинг» қишлоқ хўжалиги корхоналарига лизинг хизмати кўрсатиш бўйича қўшма корхона тузиш ҳақидаги протокол, шунингдек, Ўзбекистон Ташқи иқтисодий алоқалар миллий банки билан «Банк оф Америка» ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги меморандум ҳам имзоланди.

24 июнь куни Ўзбекистон раҳбари Вашингтонда АҚШ давлат котибининг ўринбосари Строуб Телбот ва АҚШ Марказий разведка бошқармаси директори Ж. Дейч билан учрашди. Бу учрашувларда Ўзбекистон билан Америка ўртасида Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни таъминлаш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Шу куни бўлиб ўтган бошқа учрашувларга тўхталишдан аввал бу мавзудаги суҳбат 26 июнь куни Ўзбекистон Президентининг Пентагонга ташрифи чоғида давом этганини таъкидлаш лозим. Президент Ислом Каримов АҚШ Мудофаа вазирлигида алоҳида эҳтиром билан кутиб олинди. АҚШнинг турли ҳарбий қўшин турлари аскарлари саф тортдилар. Тўплардан олий мартабали меҳмон шарафига салют берилди. Президент Ислом Каримов ва АҚШ мудофаа вазири Уилям Перри шоҳсупага кўтарилдилар. Ўзбекистон ва АҚШ давлат мадҳиялари янгради.

— Биз Ўзбекистонни Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорликни таъминлашда муҳим ҳамкоримиз деб биламиз, — деди АҚШ мудофаа вазири Ислом Каримов билан яккама-якка суҳбат олдидан журналистлар саволларига жавоб қайтарар экан. — Америка Ўзбекистоннинг НАТО «Тинчлик йўлида ҳамкорлик» дастури доирасидаги иштирокини, Қозоғистон, Қирғизистон аскарлари билан биргаликдаги Марказий Осиё тинчликни таъминлаш батальонининг ҳарбий машқларда иштирокини қўллаб-қувватлайди.

Президент Ислом Каримов Ўзбекистон НАТОнинг «Тинчлик йўлида ҳамкорлик» дастури доирасидаги алоқаларини янада чуқурлаштириш тарафдори эканини қайд этиб, ўзбекистонлик аскарлар Америкада ўталиган ҳарбий машқларга катта тайёргарлик кўраётганини айтди. АҚШ билан Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорликни таъминлаш борасидаги ҳамкорлик Ўзбекистоннинг хавфсизлигини кафолатлаш ва бехавотир тинч бунёдкорлик билан машғул бўлишида муҳим аҳамият касб этишини таъкидлади.

Америкада эришилган иқтисодий тараққиёт ва мамлакатда кафолатланган демократиянинг бош сабаби нимада, деган савол кўнглингиздан ўтса, ажаб эмас. Биз бу саволга ўзимизча жавоб топгандек бўлдик. Америка тараққиётининг бош сабаби барча нарса инсон учун, унинг қадр-қимматини юксакликка кўтариш учун йўналтирилганида бўлса керак. Арлингтон қабристонини зиёрат қилиш чоғида бунга яна бир карра амин бўлдик. Зангор майсалар билан қопланган бу қабристон 1860 йилларда Америкада рўй берган фуқаролар урушидан бери мавжуд. Айни пайтда бу ерга Ватан озодлиги ва манфаатлари учун жон берган 245 минг аскарнинг хоки қўйилган. Бу зиёратгоҳда ярим овозда сўзлашилади. Парваришланган майсазор ястанган ва довдарахтлар маюс бўй чўзган зиёратгоҳ юксакликлигида Ватан учун жон фидо қилган номаълум аскар қабри мавжуд.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ана шу қабристонни зиёрат этди. Ташриф чоғида зиёратгоҳ майдонининг икки четида Америка Қўшма Штатлари турли қўшин турлари вакилларидан иборат аскарлар саф тортдилар. Ўзбекистон ва АҚШ давлат мадҳиялари янградди. Президент Ислом Каримов Номаълум аскар қабрига гулчамбар қўйди. Сўнгра Жон ва Роберт Кеннеди қабрини зиёрат қилди.

Юртбошимиз сафар давомида бўлиб ўтган учрашувлар чоғида Арлингтон қабристонини зиёрат қила туриб Америка халқининг ўтганлар хотирасини эъзозлаш борасида қилаётган ишларидан ибрат олса арзигулик эканлигини таъкидлади. Дарҳақиқат, Ватан озодлиги, равнақи йўлида қилинган ҳар бир хизмат унутилмайдиган, муносиб ҳурмат-эътибор билан тақдирланадиган жамиятни кўриб, америкаликлар ўз юртларини нега бунчалар яхши кўриши боисини ҳам англагандек бўлдик.

Ўзбекистон Президенти Вашингтонда АҚШ давлат департаменти, конгресси вакиллари, шунингдек, иш одамлари билан талай учрашувлар ўтказди. «Мариот» меҳмонхонасидаги қароргоҳда АҚШ энергетика вазири Г. Оълири, АҚШ молия вазири Р. Рубин, АҚШ савдо ва тараққиёт агентлиги директори Ж. Грандмейсон ҳамда савдо вазири ўринбосари Б. Картер бошчилигидаги делегация аъзолари, Марказий Осиё ва Америка тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш жамғармаси раиси С. Соларз, мамлакат сенатида халқаро муносабатлар қўмитаси вакиллари, конгресснинг вакиллар палатаси халқаро муносабатлар қўмитаси аъзолари, Теннисси штати губернатори Д. Сандквист ҳамда Теннисси штатидан сайланган сенатор ва конгрессменлар билан учрашувлар шулар жумласидандир. Бу учрашув ва мулоқотларда Ўзбекистон билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги энергетика, молия, савдо, тадбиркорликни ривожлантириш, парламентлараро алоқаларни мустаҳкамлаш, Ўзбекистон ва АҚШ штатлари ўртасидаги ҳамкорликни тараққий эттириш, мустаҳкамлаш истиқболлари муҳокама қилинди.

Теннисси штати губернатори билан учрашув чоғида Ўзбекистон, Америка техника институти ва жанубий штатлар энергетика кенгаши ўртасида англашмалар протоколи имзоланди. Бу ҳужжат Ўзбекистон давлат автомобилларини сиқилган газда ишлашга мослаштирадиган «Газмоторс» қўшма корхонасини, мамлакатимиз ҳудудида 400 га яқин газ қуйиш станциялари тармоғини яратадиган «Газкомпрессор» қўшма корхонасини тузишни кўзда тутади. Мана шу икки лойиҳа бўйича Ўзбекистон иқтисодиётига 102 миллион доллар сармоя киритилиши режалаштирилган. Бу ўз навбатида мамлакатимизда энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланишга, атроф-муҳит тозалигини таъминлашга имкон яратади.

Вашингтонга ташриф унутилмас воқеаларга бой бўлди. 24 июнь куни Америка-Ўзбекистон савдо палатаси юртбошимиз шарафига уюштирган қабул маросимида палата раиси Николас Никозмерад Президент Ислом Каримовга Ҳамкорлик йўлидаги фаол раҳбарлиги ва озодликка бўлган иродаси учун медалини топширди.

Ўзбекистон раҳбари кўплаб ишбилармонлар, журналистлар иштирок этган бу қабул маросимида икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорлик ривожига катта ҳисса қўшаётган америкалик тадбиркорларга алоҳида миннатдорлик билдирди.

— Сиз улкан иш қилмоқдасиз, — деди Ислом Каримов жумладан уларга мурожаат этар экан. — Энг ишончли ҳаракат доимо икки томонлама бўлади. Биз ана шу ўзаро манфаатдорлик асосида Америка капиталининг Ўзбекистонга оқиб келиши учун кенг эшиклар очмоқдамиз. Бу Ўзбекистон ва Америка халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашга беқиёс имкониятлар яратади.

Англиялик Ж. Смисон асос солган, айни пайтда 16 музей ва 6 илмий тадқиқот институтини ўзида мужассам этган Вашингтондаги «Смисониан инститюшен» музейлар мажмуасининг М. Саклер галереясида Осиё халқлари санъати намуналари намойиш этилади. Галереяда Ўзбекистонлик меҳмонлар ташрифи муносабати билан Марказий Осиё тарихи ва маданиятининг нодир ёдгорликлари кўргазмаси ташкил этилди. Кўргазмада биз Беҳзод қаламига мансуб миниатюралар, Улуғбекнинг «Зижи Кўрагоний» асари, Саъдийнинг Алишер Навоий учун махсус кўчирилган «Гулистон»и ва бобокалонимиз Амир Темур учун кўчирилган Усмонли Қуръони улкан китобининг авайлаб сақланаётган саҳифаларини кўришга муваффақ бўлдик. Музей ходимлари Ўзбекистон делегациясига ана шу Қуръон саҳифаларининг нусхасини топширдилар. Ўзбекистон Президентининг давлат маслаҳатчиси Содиқ Сафоев музей ходимларига миннатдорлик билдириб, бобокалонимиз учун кўчирилган Қуръон саҳифалари нусхаси улуғ соҳибқироннинг 660 йиллик тўйига муносиб совға бўлажагини қайд этди.

Яна бир тарихий воқеа Вашингтонда Ўзбекистон Республикаси элчихонасининг янги биноси очилиши бўлди. Маросимга АҚШ мудофаа вазири У. Перри, АҚШ давлат департаментининг МДҲ мамлакатларига нисбатан сиёсати бош мувофиқлаштирувчиси, элчи Ж. Коллинз, энергетика вазири Г. Оълири хоним, дипломатлар, хориждаги ватандошларимиз ташриф буюрдилар.

Ўзбекистон ва АҚШ давлат мадҳиялари янграгач, Ислом Каримов ва У. Перри алвон лентани қирқдилар.

Ушбу қувончли воқеа муносабати билан уюштирилган қабул маросимида Ўзбекистон Президенти И. Каримов, элчи Ж. Коллинз, энергетика вазири Г. Оълири хоним ва бошқалар мамлакатимиз билан АҚШ ўртасида тобора ривожланиб бораётган дўстлик ва ҳамкорликнинг кенгайиши ва мустаҳкамланишини ёқлаб фикр билдирдилар.

Шу куни юртбошимиз Жаҳон банки қароргоҳида мазкур нуфузли халқаро ташкилот президенти Ж. Вулфенсон билан суҳбатда бўлди.

АҚШ пойтахтига ташриф сўнгида Президент Ислом Каримов миллий матбуот клубида журналистлар билан учрашиб, ташриф якунлари, мамлакатимизда иқтисодий, сиёсий ислоҳотларнинг бориши, жамиятда матбуотнинг ўрни ҳақидаги саволларга жавоб қайтарди.

26 июнь куни Ўзбекистон Президенти Вашингтондан нафақат Техас штатидаги, балки Америкадаги йирик шаҳарлардан бири Хьюстонга келди. Бу шаҳар саноатида нефт ва газ қазиб олиш, айниқса муҳим ўрин тутади. Бу ерда қўлланилаётган юксак технология Ўзбекистонлик кончилар билан хьюстонликлар ўртасида ҳамкорлик ўрнатилишига асос бўлди. Бироқ айни пайтда алоқаларни янада кенгайтириш зарурати туғилмоқда. Бунда Ўзбекистондаги мавжуд имкониятлардан бўлажак ҳамкорларни воқиф этиш муҳим аҳамият касб этади. Шу боис «Ўзбекнефтгаз» миллий корпорацияси бу ерда «Ўзбекистоннинг нефтгаз салоҳияти» мавзуида кўргазма ташкил этди. Шаҳарнинг муҳташам «Хюстониан» меҳмонхонаси мажлислар залида ана шу мавзуда конференция бўлиб ўтди.

Конференцияда раислик қилган Америка савдо ва тараққиёт агентллиги директори Ж. Грандмейсон ва АҚШнинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси С. Эскудеро мамлакатимиз билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги алоқалар янги босқичга кирганини, бу алоқалар ривожида Президент Ислом Каримовнинг улкан ташаббускорлиги борлигини алоҳида таъкидладилар.

Конференцияда Президент Ислом Каримов мамлакатимизда нефт ва газ ишлаб чиқариш борасида қилинаётган бунёдкорлик ишлари, мавжуд улкан имкониятлар ҳақида сўзлади.

— Ўзбекистонда топилган газ заҳиралари қарийб 2 триллион кубометрни, кўмир заҳираси 2 триллион тоннадан зиёдни ташкил этади, — деди жумладан юртбошимиз. — Бизда 160 дан ортиқ нефт конлари мавжуд. Мамлакатимизнинг қарийб 60 фоиз ҳудуди нефт ва газ қазиб олиш учун истиқболли саналади. Нефт заҳиралари бўйича умумий потенциал 4 миллиарддан зиёд тоннани, газ конденсати 630 миллион тоннани, табиий газ миқдори эса қарийб 5 триллион кубометрни ташкил этади. Нефт ва газ заҳираларининг умумий қиймати 1 триллион доллардан ортиққа баҳоланмоқда.

Шуниси аҳамиятлики, мамлакатимизда нефтнинг 90 фоиздан ортиғи энг арзон ҳисобланган «Фаввора» услубида қазиб олинмоқда. Ўзбекистонда топилган нефт заҳираларининг ишланганлик даражаси атиги 32 фоизни ташкил этади. Шу кўрсаткич Туркманистонда — 61, Қирғизистонда — 41, Тожикистонда — 60 фоизни ташкил қилади. Топилган газ конлари соҳасида ҳам айнан шундай манзарага гувоҳ бўласиз. Бу Ўзбекистон билан ҳамкорликнинг ғоят истиқболли эканидан дарак беради. Айни пайтда замонавий хорижий технологияларни жорий этиш қўшимча яна 50 миллион тонна нефт қазиб олиш имконини беради.

Хьюстонлик ишбилармонлар мамлакатимизда хорижлик сармоядорлар учун яратилган ҳуқуқий шарт-шароитлар, кафолатлардан ҳам воқиф бўлдилар. Конференция ниҳоясида «Ўзбекнефтгаз» миллий корпорацияси билан «Тексако» компанияси ўртасида қўшма корхона таъсис этиш ҳақидаги шартнома, шунингдек, «Ўзбекнефтгаз» билан «Инрон ойл энд газ» корпорацияси ўртасида газ конларини қидириб топиш ва қазиб олиш бўйича қўшма корхона тузиш шартлари ҳақидаги шартнома имзоланди.

Хьюстонда ҳам Президентимиз ўзаро ҳамкорликни ривожлантиришга хизмат қиладиган бир қанча учрашувлар ўтказди. Хьюстон шаҳри ҳокими Р. Ланиер, «Юнокал» ва «Дельта» компаниялари раҳбарияти, «Эй-Би-Би» концерни президенти ва ижроия директори П. Барнавик, «Инрон» корпорацияси президенти К. Лей билан бўлиб ўтган учрашувлар шулар жумласидандир.

Ўзбекистон давлат геология ва минерал ресурслар бўйича давлат қўмитаси 28 июнь куни Колорадо штатининг Денвер шаҳрида «Ўзбекистоннинг маъдан-хомашё базаси» мавзуида тақдимот ўтказди. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ана шу тақдимот доирасида уюштирилган мамлакатимиз фойдали қизилмаларини қазиб олиш ва қайта ишлаш соҳаси сармоя имкониятларига бағишланган конференцияда нутқ сўзлади.

— Мен Ўзбекистон билан бир хил кенгликда, бироқ заминимизнинг бошқа ярим шарида жойлашган, Ўзбекистон каби олтин, уран, рангли металлар қазиб олишда катта тарихга эга Колорадо штатида сўзга чиқишдан мамнунман, — деди мамлакатимиз раҳбари. — Ўзбекистон ўз ер ости бойликлари билан ҳақли равишда фахрланади. Бугунги кунда маъдан хомашёсининг 100 га яқин турини ўз ичига олган турфа истиқболли фойдали қизилмаларнинг 2700 дан зиёд кони топилган. Уларнинг 60 тасидан халқ хўжалигида фойдаланилмоқда.

Заҳиралари 970 миллиард долларлик 900 дан ортиқ кон аниқланган. Мамлакатимиз умумий маъдан-хомашё салоҳияти 3,3 триллион долларга баҳоланади.

Ислом Каримов ўз нутқида бу соҳада ҳамкорликнинг истиқболли йўналишларини қайд этди. Мамлакатимиз ҳукумати ўзаро фойдали ҳамкорлик учун қулай шарт-шароит, ҳуқуқий кафолатлар яратганини қайд этиб, шерикликда фаолият юритишга даъват этди.

Юртбошимиз Денверга ташриф чоғида Колорадо штати губернатори Р. Ромер билан учрашди. «Адамс марк» меҳмонхонасида бўлиб ўтган бу учрашувда Ўзбекистон Республика ҳукумати билан Колорадо штати ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим имзоланди.

Маълумки, «Ньюмонт майнинг» корпорацияси мамлакатимиз билан самарали ҳамкорлик қилиб келмоқда. Ислом Каримов бу ҳамкорликни кўп марта бошқаларга ибрат сифатида қайд этган эди. Давлатимиз раҳбари «Ньюмонт майнинг» корпорацияси қароргоҳига ҳам ташриф буюрди. Бу ерда Ўзбекистон геология ва минерал ресурслар давлат қўмитаси билан «Нъюмонт майнинг» корпорацияси ўртасида мамлакатимиз шарқида олтин конларини қидириш ва тадқиқ этиш бўйича қўшма корхона ташкил этиш ҳақидаги ҳамда Ўзбекистон геология ва минерал ресурслар давлат қўмитаси «Ньюмонт Майнинг» корпарацияси ва «Мицуи» корпорацияси ўртасида «Қизилолмасой» ва «Қўчбулоқ» конларини биргаликда қазиш тўғрисидаги битим имзоланди.

Шу билан Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Америка Қўшма Штатларига самарали ташрифи ниҳоясига етди.

Албатта, ҳали бу тарихий ташриф ҳақида кўп ёзилади. Олимлар келажакда унинг моҳияти, Ватанимиз тарихи, Ўзбекистон-Америка муносабатлари тадрижидаги ўрни ҳақидаги талай тадқиқотлар ўтказишади. Бироқ, аминмизки, улар бир масалада биз билан ҳамфикр бўладилар. Ўзбекистон Президенти ўзининг бу ташрифи билан нафақат икки мамлакат муносабатларида, балки озод ва мустақил Ватанимиз тарихида ҳам янги даврни бошлаб берди. Шу ўринда ташриф дастлаб Италиядан бошланганини, у ерда Европа Иттифоқига аъзо мамакатлар давлат ва ҳукумат раҳбарларининг олий даражадаги учрашуви доирасида Европа Иттифоқи билан Ўзбекистон ўртасида шериклик ва ҳамкорлик тўғрисида ҳужжат имзоланганини эслаб ўтиш лозим.

АҚШга ташриф чоғида мамлакатимиз раҳбарига Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Б. Ғуломов, С. Сафоев, В. Голишев, Бош вазир ўринбосарлари Б. Ҳамидов, Қ. Ҳаққулов, ташқи ишлар вазири А. Комилов, мудофаа вазири Р. Аҳмедов, Ўзбекистоннинг АҚШдаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ф. Тешабоев ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилди.

29 июнь куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Тошкентга қайтиб келди.

Тошкент аэропортида юртбошимизни Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир У. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Презедентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов, Тошкент шаҳри ҳокими К. Тўлаганов кутиб олди.

Амиркул КАРИМ,
ЎзА махсус мухбири.
Тошкент-Вашингтон-Хьюстон-Денвер-Вашингтон-Тошкент.
Ф.Курбонбоев олган суратлар.

ЕВРОПА ИТТИФОҚИГА АЪЗО МАМЛАКАТЛАР ДАВЛАТ ВА МАМЛАКАТ БОШЛИҚЛАРИ КЕНГАШИДА РАИСЛИК ҚИЛГАН ИТАЛИЯ БОШ ВАЗИРИ РОМАНО ПРОДИНИНГ ШЕРИКЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ БИТИМ ИМЗОЛАНИШИ МАРОСИМИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Муҳтарам Президентлар,
муҳтарам вазирлар,
хонимлар ва жаноблар,
Президент Каримов жаноблари,

Мен Европа Иттифоқи ўзининг Италия раислигидаги фаолияти мобайнида амалга ошираётган сўнгги ишлардан бири — Сизнинг мамлакатингиз билан шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битимнинг имзоланиши бўлганидан алоҳида бахтиёрман.

Бугун бизнинг бу ерга тўпланишимизга сабаб бўлган маросим Европа Иттифоқи билан Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги муносабатларда бутунлай янги босқичдир. Бу маросимнинг Флоренцияда, Европа Иттифоқи доирасида ўтаётгани унга алоҳида аҳамият бахш этади. Чунки у иттифоқимизнинг мамлакатингизга, унинг мустақиллиги ҳамда унинг Марказий Осиёда тутиб келаётган ўрнига берган эътибори рамзидир.

Мамлакатингиз мустақилликка эришган пайтдан бошлабоқ Европа Иттифоқи Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ва сиёсий ислоҳотлар жараёнини диққат билан кузатиб келди. Европа Иттифоқи бу жараённи фаоллик билан қўллаб-қувватлади ҳамда бундан кейин ҳам мана шу йўлда ҳаракат қилиш ниятидадир.

Биз бир неча лаҳзадан кейин имзолайдиган битим барчамизнинг фаол шериклик негизини барпо этиш истагимизни таъкидлайди. Мазкур битим биз инсон ҳуқуқлари, асосий эркинликларни ҳурмат қилиш ва ҳуқуқий давлат сингари умумий қадриятларга бир назар билан қарашимизга далолат ҳисобланади.

Битим Европа Иттифоқи билан Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги сиёсий ва иқтисодий муносабатларнинг барча соҳасини қамраб олади.

Битим савдо ва иқтисодиёт соҳасида мамлакатингиз эга бўлган барча салоҳиятдан фойдаланиш имконини беради. Унинг ратификация қилиниши жараёнини кутар эканмиз, биз битимнинг савдо соҳасидаги қисми оралиқ битим тузиш йўли билан илгарироқ ҳам кучга киришини назарда тутамиз.

Бундан ташқари, битим ўзаро манфаатдор масалалар бўйича мунтазам равишда фикр алмашиш имконини берувчи сиёсий мулоқот учун ҳам асос яратади. Бу — жуда муҳим унсурдир. Мазкур мулоқот шунингдек, мамлакатларимиз ўртасидаги алоқаларни ҳам мустаҳкамлайди. Сиз билан биз тинчлик ва халқаро хавфсизликка кўмаклашиш учун қатъийят билан ишлаймиз.

Президент жаноблари,

мазкур битимни имзолаш билан мамлакатларимиз иқтисодий тараққиёт ва сиёсий барқарорлик йўлида бир мақсадда эканини ифода этади. Мен сиз орқали, Европа халқлари номидан, ўзбек халқига келажакка бўлган мана шу ишонч номаси билан мурожаат қилишни истар эдим.

ЕВРОПА ҲАМЖАМИЯТЛАРИ КОМИССИЯСИ ПРЕЗИДЕНТИ ЖАК САНТЕРНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БИЛАН ЕВРОПА ИТТИФОҚИ ЎРТАСИДА ШЕРИКЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ БИТИМНИ ИМЗОЛАШ МАРОСИМИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Президент жаноблари,
Жаноб Бош вазир,
Азиз ҳамкасблар!

Биз бугун имзолаётган шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битим Европа Иттифоқи билан Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги бугундан бошлаб янада янги мазмун касб этадиган муносабатларнинг муҳим босқичи ҳисобланади. Бу битимнинг одатдаги савдо ва ҳамкорлик тўғрисидаги битимлардан фарқини таъкидлаш учун уни «Шериклик битими» деб атаяпмиз. Бу битимда биз ўзимизнинг узоқ муддатли муносабатларимизнинг шакли шамойилини белгилаб оламиз.

Бу шериклик — мақсадларимизнинг уйғунлигини кўрсатиб турибди. У шунингдек, Европа Иттифоқи Ўзбекистоннинг суверенитети, мустақиллиги ва ҳудудий яхлитлигига катта аҳамият бераётганининг ҳам далолатидир. Ниҳоят, у Европа Иттифоқининг мамлакатингизга унинг икки йўналишдаги: демократияни мустаҳкамлаш ҳамда иқтисодиётни ислоҳ қилиш борасидаги интилишига кўмаклашишга бўлган аҳдини ҳам таъкидлайди.

Битим ишбилармонларимиз ва сиёсий ташкилотларимиз ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш учун ҳам зарур шарт-шароит яратади. Бу шарт-шароит сиз учун ҳам, биз учун ҳам мақбулдир. Битим Марказий Осиёда муқим барқарорликни қўллаб-қувватлашга қаратилган биргаликдаги ҳаракатларнинг янги миқёсларини белгилаб беради.

Битимнинг, назаримда, муҳим бўлиб кўринган бир қанча жиҳатларига алоҳида тўхтаб ўтишга ижозат бергайсизлар.

Энг аввало, битим бизнинг сиёсий мулоқотимиз учун мустаҳкам асос барпо этади. Бу бизга ҳар томонлама фикр алмашишни фаоллаштириш имконини беради.

Қолаверса, у бугунги кунда анча паст даражада турган савдони ривожлантириш ва сармоя ҳажмини ошириш учун мақбул ҳуқуқий асосни барпо этади. Назаримда, жаҳон иқтисодиётининг бир-бирига ўзаро боғлиқлиги кучайиб бораётган ҳозирги даврда бу жараёнга кўмаклашиш ҳамда ундан имкон қадар кўпроқ фойда олиш — мантиқ тақозосидир. Бундай жараёнлар иқтисодиёт соҳасидагина эмас, сиёсат соҳасида ҳам ижобий натижалар беришига ишончим комил. Чунки улар сиёсий барқарорлик ва тинчликка ҳам хизмат қилади. Буни Европа Иттифоқи тажрибаси тасдиқлаб турибди.

Ниҳоят, битим иқтисодиётнинг турли соҳаларидаги алоқаларимизни ривожлантиришга кўмаклашадиган ҳамкорлик учун кенг истиқболлар очиб беради. Бу биз учун ҳамкорлигимизни кенгайтириш ва унинг турли-туман шаклларини топиш борасида биргаликда амалга ошрадиган ишларимизнинг муҳим йўналиши ҳисобланади.

Ўтмишдаги тўсиқлар эндигина бартараф этилмоқда. Бу ҳол энди бир пайтлар иккала минтақамизни бирлаштириб турган Ипак йўлининг ҳақиқий иқтисодий қайта тикланишига йўл очса ажаб эмас. Ҳамкорлигимиз миқёслари бундай истиқбол учун барча шарт-шароитни яратишига ишончим комил.

Президент жаноблари, шериклик ва ҳамкорлик ҳақидаги битим келажакка қаратилган истиқболли битимдир. У мамлакатингизда муҳим ислоҳотлар туфайлигина рўёбга чиқадиган тараққиётнинг муҳим дастаги бўлиши лозим.

Мен иқтисодий ислоҳотлар зарурлигига алоҳида эътибор қаратишни истар эдим. Биз Ўзбекистоннинг замонавий бозор иқтисодиётига эга бўлган давлат сифатида шаклланиш жараёни қийин ва узоқ кечишини яхши англаймиз. Биз ана шундай вазиятдаги бошқа мамлакатларда ҳам бўлгани сингари, ўтиш даврининг қийинчиликларини енгиш осон кечмаслигини, айрим ҳолларда жуда оғир бўлишини ҳам биламиз. Бу ҳол халқингиз ислоҳотларга интилишини сақлаб қола олиши учун ўтиш даврининг ижтимоий оқибатларига жиддий эътибор қаратиш зарурятини туғдиради.

Жамиятларимизнинг бунёдкор кучларини бошқа ташвишлардан халос қилиш ва рағбатлантириш учун бошқа йўл йўқлигига ишончим комил.

Биз ўзимиз эга бўлган барча воситалар билан Ўзбекистондаги ислоҳотлар жараёнини қўллаб-қувватлашни давом эттираверамиз, деб ишонтиришимга ижозат бергайсиз.

Келажакнинг даъвати аниқ кўриниб турибди. Биз ҳозиргина биргаликда унга жавоб бериш дастакларини аниқлаб олдик. Улардан уддабурролик билан фойдаланишимиз қолган, холос. Биз ўз томонимиздан бу ишга киришмоқдамиз.

Ташаккуримни қабул айлагайсиз.

МАРКАЗИЙ ОСИЁДА ЯГОНА

ЎЗБЕКИСТОН АВТОМОБИЛЛАРИ

«Ўзавтосаноат» уюшмаси раиси Қудрат Раҳматович Парпиев «Туркистон» газетаси саволларига жавоб беради

— Қудрат Раҳматович, 1996 йил мамлакатимиз тарихига яна бир оламшумул воқеа — Ўзбекистоннинг дастлабки автомобиллари яратилган сана сифатида зарҳал ҳарфлар билан ёзилса керак. Кўчаларимизда «ЎзДЭУавто»да тайёрланган енгил машиналар қушдек енгил, охиста елиб юрганини кўриб, ҳар бир ўзбекистонлик бениҳоя қувонмоқда.

— Жуда тўғри. Ёдингизда бўлса керак, Ислом Каримов мамлакатимизнинг 1995 йилги иқтисодий фаолиятига баҳо берар экан, 1996 йилда халқимиз мустақиллик йилларида қилган машаққатли меҳнати, сабр-тоқати, бардошининг самараларидан баҳраманд бўла бошлайди, деганди. Ўзбекистонда илк автомобилларнинг ишлаб чиқарилиши бу сўзларнинг тўғри эканлигини яна бир бора исботлади.

Асакада қурилган «ЎзДЭУавто» конвейеридан шу йилнинг 25 мартида «Дамас», 15 июнда «Тико», 25 июнда эса «Сиело» машиналарининг дастлабки туркумлари чиқарилди. Корхона 3 хил модификацияда 7 турдаги автомашиналар ишлаб чиқаради, бу йил унинг конвейеридан 30 мингтага яқин, келаси йили 105 мингта, машина тайёрланди 1998-1999 йилларда лойиҳада белгиланган қувватга етади.

— Автомобиль саноатининг ташкил этилиши мамлакат иқтисодиётида қандай аҳамиятга эга?

— Тарихдан маълумки, АҚШ, Япония, Германия ва Жанубий Корея каби мамлакатлар ҳам ўз юксалишини айнан шундай — автомобиль саноатини ташкил этиш ва ривожлантиришдан бошлашган. Чунки бу саноат бошқа тармоқларни ҳам ўз ортидан тортиб кетувчи локомотивга қиёс қилинади. Шу боис, Президентимиз 1992 йилда Жанубий Кореяга сафар қилганида хориждаги корхоналарни, жумладан, «ДЭУпабликмоторс»ни ҳам бориб кўрган. У ерда ишлаб чиқарилаётган автомобиллар, меҳнатни ташкил этилишини кўриб, ўзимизда ҳам шундай корхонани қуришни орзу қилган эди.

Орадан ҳеч қанча вақт ўтмай, жанубий кореялик мутахассислар келиб, Асакадаги трактор тиркамалари ишлаб чиқарадиган завод ўрнида Ўзбекистон билан биргаликда янги корхона қуриш ҳақида шартнома имзоланди. 1993 йил апрель ойидан қўшма корхонани тиклаш бошланди. Корхонага дунёдаги сўнгги пайтда яратилган дастгоҳлар, ускуналар ва линиялар ўрнатилган. Барча жараёнлар роботлар воситасида автоматик усулда бажарилади.

Автозаводнинг қурилиши ўз навбатида халқ хўжалигининг бошқа кўплаб тармоқларида ҳам туб ўзгаришлар қилиш заруриятини келтириб чиқармоқда. Маълумки, Кореянинг автомашиналари сифатли ёнилғида юради. Демак нефть-ёнилғи саноатини ривожлантириш керак. Ҳозир Қоровулбозорда қурилаётган нефтни қайта ишлаш заводи ва қайта таъмирланаётган кўплаб турдош корхоналар худди шу мақсадда ҳам хизмат қилади.

Ўзбекистон ҳозир улкан қурилиш майдонига айланиб кетди. Ҳозирда автомобиль йўллари қурилишига ҳам эътибор кучайтирилди. Йўллар халқ хўжалигининг қон томиридир. Автосаноатнинг таркиб топиши ўз навбатида металлургия, электротехника каби мураккаб соҳаларни ҳам кескин юксалтирилишини талаб этмоқда. Булар ҳали хамир учидан патир. Биз ривожланишнинг жуда катта йўли бошида турибмиз. Қувончлиси, Президентимиз бошлаб берган иқтисодий ислоҳотлар ҳаётга тадбиқ этилиши туфайли улкан саноатнинг пойдеворига тамал тоши қўйилди.

— Завод нима учун айнан Андижон вилоятида қурилди?

— Андижон республикадаги аҳоли зич ҳудудлардан ҳисобланади. Унга чегарадош Наманган ва Фарғона вилоятларида ҳам аҳоли кўп. Демак, саноатни келгусида ҳам ривожлантириш учун ишчи кучи муаммо бўлмайди.

Заводнинг бутловчи узеллари ва деталларини тайёрлаш учун Андижон вилоятининг ўзида яна 4 та корхона қурилмоқда. Уларнинг дастлабкиси автомобиллар лакбўёқ корхонаси бўлиб, бир йилда 4 минг тонна автомобиль ва қурилиш бўёқлари ишлаб чиқаради. Ўриндиқлар тайёрлаш, бамперлар ва унинг жиҳозлари, салоннинг ички безаклари учун деталлар тайёрлайдиган қўшма корхоналар қуриш ва уларни мутахассислар билан таъминлаш ҳам жадал амалга оширилмоқда.

Тошкент яқинида пластмасса деталлар заводига асос солинди. Июнь ойида глушителлар ва ёнилғи баклари ишлаб чиқарадиган қўшма корхоналар қуришга киришилди. Яқин орада электроника, диск, тормоз қувурларини ҳам ўзимизда ишлаб чиқариш учун бундай заводларнинг технологик линиялари сотиб олинади.

Мен юқорида автосаноатнинг вужудга келиши бошқа кўплаб тармоқларнинг ҳам ривожлантирилиши билан узвий, чамбарчас боғлиқ экани хусусида сўзлаган эдим. Бу мисоллар ўша фикримни тўлдириши мумкин.

Бундан ташқари Марказий Осиё давлатларидаги шу соҳа ташкилотлари билан ҳамкорликда ишлашни ҳам режалаштирганмиз. Қозоғистонликлар «УзДЭУавто» учун аккумуляторлар, шиналар, қирғизистонликлар радиаторлар, бензин баки ва бошқа айрим эҳтиёт қисмлар ҳамда деталлар етказиб беради.

Биз имкони борича тезроқ автомашиналарга кетадиган деталлар ва эҳтиёт қисмларни ўзимизда ишлаб чиқаришга эришишни мақсад қилиб қўйдик. Маълумки, эски жиҳозларга эга бўлган заводларда рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқариш мушкул. Шу сабабли ҳукуматимиз бундай корхоналарнинг қувватларини ошириш учун уларни қайта жиҳозлаш тадбирини кўряпти. Агар бунга эришсак, биринчидан 1996-1997 йилларда автосаноатда фойдаланиладиган деталларнинг 30 фоизгача ўзимизда ишлаб чиқаришни ўзлаштириб оламиз. Иккинчидан, бу тайёрланаётган маҳсулот автомашиналарнинг таннархини арзонлаштиради.

— Автомобиллар сотишга қачон киришилади? Унга хориждан харидорлар борми?

— Шу йили завод очилганидан кейин бу масала ҳал этилади. Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган барча автомашиналар ғоятда тежамли эканлиги билан ажралиб туради. Масалан, етти кишилик «Дамас», тўрт кишилик «Тико» ва «Нексиа» ҳар 100 километрга жуда кам бензин сарфлайди. Уларнинг ташқи ва ички кўринишлари ҳам жаҳондаги энг машҳур автомашиналардан қолишмайди. Шунинг учун унга харидорлар кўп. Ҳозирча унинг 50 фоизинигина хорижга сотишни мўлжаллаб турибмиз. Қолган автомашиналар ўзимизда сотилади.

— Суҳбатимиздан маълум бўляптики, яна уч-тўрт йилдан сўнг Ўзбекистоннигина эмас, балки Марказий Осиё давлатларини ҳам «ЎзДЭУавто»да тайёрланган машиналар эгаллаб олар экан. Уларга техника хизмати кўрсатиш, эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш бўйича қандай тадбирлар кўриляпти?

— Албатта бу масала ҳам бизнинг диққат марказимизда турибди. Кейинги йилларда «Ўзавтотеххизмат»нинг ишлари юришмай қолган эди. Чунки МДҲдаги автомобилсозлик корхоналари уни эҳтиёт қисмлар билан таъминламаяпти. Шунинг учун ҳам ҳозир бу тармоқни қайта тиклаш, қайта жиҳозлаш ишлари бажариляпти. Автотеххизматлар биринчи навбатда Ўзбекистонда ишлаб чиқариладиган машиналарга хизмат кўрсатишга мослаштирилмоқда. Бунинг учун улар тегишли мутахассислар ва зарур миқдорда эҳтиёт қисмлар билан таъминланади. Ҳарқалай, машиналаримизни сотиб оладиган ташкилотлар ва фуқароларнинг кўнгиллари хотиржам бўлсин, уларнинг автомобилларига техника хизмати кўрсатиш ва эҳтиёт қисмлар билан таъминлашни дунё талабларига мослаштиришга ҳаракат қиламиз. Ҳар бир вилоят маркази, ҳар бир туманда улар биздан олган автомобилларига техника хизмати кўрсатиш билан боғлиқ барча масалаларни ҳеч қийналмасдан ҳал этадиган бўлишади.

— Автомобиль саноатини кадрлар билан таъминлаш ҳам осон кечмаётгандир?

— Сиз Асакадаги заводда бўлгансиз-а? Ундай бўлса цехларда ишчи, деҳқон, чўпонларнинг фарзандлари ўта мураккаб дастгоҳларни, роботларни осонгина, иштиёқ билан бошқаришаётганини кўрган бўлсангиз керак. Цехларда ишлаётганлар, корхонани бошқараётганларнинг ўртача ёши 30 ни ҳам ташкил этмайди. Асакадаги заводда ишлаётганларнинг аксарияти икки-уч йил муқаддам ўз уйимдан 12 минг километр узоқликдаги Жанубий Кореядай мамлакатнинг дунёга машҳур корхонасида машинасозликни ўрганиб келаман, ўзимизнинг Асакада автомашина ишлаб чиқараман, деб ўйламаган. Қисқа вақт ичида ўртача ёши 25 ни ташкил этган бир ярим минг нафардан зиёд ёш йигитлар автомобиль йиғиш сирларини ўрганиб қайтишди. Уларнинг ичида ишчилардан ташқари инженерлар, иқтисодчилар, молиячилар, ҳуқуқшунослар, қўйингчи, автомашина ишлаб чиқариш ва унга техника хизмати кўрсатиш билан боғлиқ барча касб-ҳунар эгалари бор.

Ўзбекистонликлар хорижда ўз вақтларини бекор ўтказишмади. Ҳар бир ишга масъулият билан ёндашиб яхши ўқиб, ҳунар эгаллашди. Шунинг учун кореяликлардан кўплаб миннатдорчилик мактублари олдик. Бу бежиз эмас эди. Чунки, ўқиш ва ҳунар эгаллашга юборилаётган ёшларни танлашга катта эътибор билан қаралди. Ҳеч қандай таниш-билишчилик, ошна-оғайнигарчиликка йўл қўйилмади. Ҳозир корхоналаримизга ишга кириш олий ўқув юртларига ўқишга киришдан ҳам қийин бўлиб кетяпти. Битта ишчи ўрнига 7-8 та номзод тўғри келади. Уларнинг сафидан энг меҳнатсевар, ақл-фаросатли, билимли, юртга меҳрли ёшлар танлаб олинмоқда.

Ҳозир янги ташкил этилаётган қўшма корхоналарнинг асосий ишчи ва хизматчилари ҳам Кореяда ўқитилмоқда. Шу кунларда машина ўриндиқлари ишлаб чиқариладиган заводнинг 40 нафар ишчиси хорижда малака оширмоқда.

«ЎзДЭУавто»да ишлаётган ёшлар умуман бошқа дунё! Уларда меҳнатга бошқача муносабат шаклланган. Уларнинг ўзаро муносабатларини кўриб ҳавасингиз келади. Ишлаб чиқариш маданияти аъло даражада. Бу ерда юксак технология, жаҳон талаблари даражасида юксак ақл-заковат билан ишлашга қодир бўлган Ўзбекистоннинг янги, миллий ишчи синфи шаклланяптики, бу бизнинг яна бир катта бойлигимиздир!

Автокорхона маҳсулотлари бизнинг дунё бозорига чиқишимизни яқинлаштиради. УзДЭУ машиналари иқтисодий қамални ёриб, Европа бозорига чиқишимизга йўл очади.

— Ўзбекистонда автомобиль саноатининг ривожи фақат ДЭУ билангина боғланиб қолмаса керак.

— Албатта. 1994 йилда тузилган «Ўзавтосаноат» уюшмаси олдида жуда катта вазифалар турибди. Иқтисодиётимизни ривожлантириш учун енгил автомобиллардан ташқари, юк автомашиналари ҳам ишлаб чиқаришимиз керак. Шу боис, шу йилнинг 8 майида Туркия билан автобуслар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш бўйича шартнома туздик. Бу корхона Самарқандда ташкил этиляпти. Корхона линиясида бозорнинг талаби ва эҳтиёжига қараб автобуслар, юк машиналари, ҳатто совутгичлар ҳам ишлаб чиқариш мумкин. Албатта корхона атрофида уни бутловчи ва эҳтиёт қисмлар билан таъминлайдиган кўплаб қўшма корхоналар ҳам қурилади.

Ўзбекистонда мустақиллик шарофати билан янги тармоқ — автомобиль саноати вужудга келди. Бу саноат эса халқ хўжалиги бошқа тармоқларини ҳам ривожланишига, иқтисодий мустақилликка тезроқ эришишимизга омил бўлиб хизмат қилади.

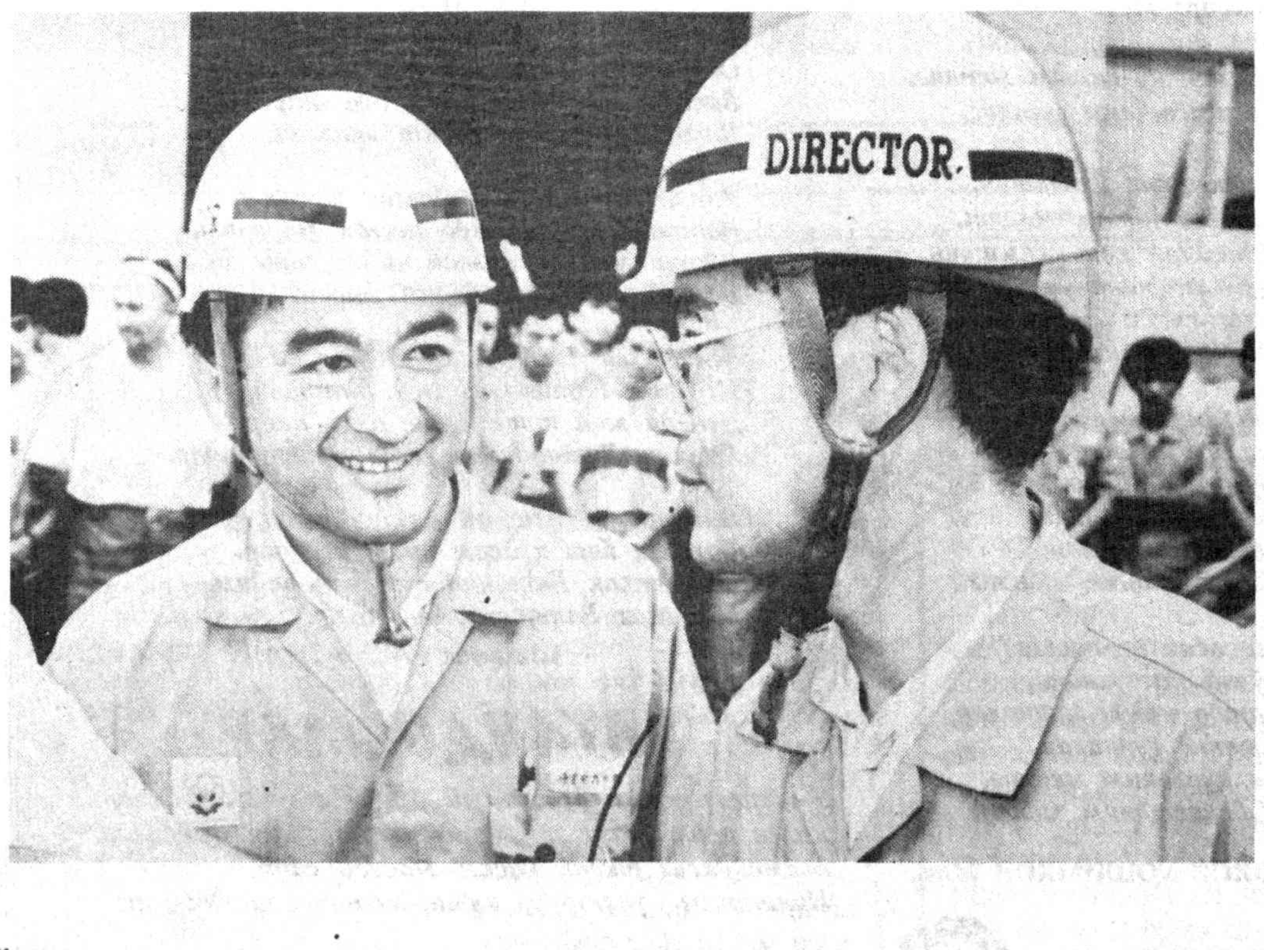

Ўзбек ва корейс автомобилсозлар — Хотим Сотволдиев ҳамда Чан Гон Чай.

ОРЗУНИНГ ТУҒИЛИШИ

Хабарингиз бор, Ўзбекистонда автомобиль чиқарадиган заводимиз йўқ. Шуни ўйлаб, Жанубий Кореянинг энг кучли, миллиард-миллиард сармояга эга ДЭУ деган компанияси билан келишдик. Андижон вилоятининг Асака шаҳрида бўш ётган биноларимиз бор, кореялик автомобилсозларни шунга таклиф қилдик. Дастлабки вакиллари келиб кетди. Энди, 4 июль куни компания раҳбари жаноб Кимнинг ўзи ҳам келади. Мен у кишини Асакага ўзим олиб бориб кўрсатаман.

Асакада завод қурилса, у ерда енгил машина, кичик автобуслар, 2 тоннагача юк оладиган, бизнинг фермерларга айниқса зарур бўлган юк машиналари чиқариш мумкин. Кореялик ҳамкорларимиз 1,5-2 йил ичида қуриб берамиз, деб ваъда қилишяпти.

Истанбулдаги учрашувларда «Рено», «Ситроен», «Мерседес» компанияларининг вакиллари ҳам ёнимизга келиб, ҳамкорлик қилиш истагини билдирдилар. Хусусан, «Мерседес» компанияси бизга йирик автобуслар чиқарадиган катта завод қуриб бермоқчи. Ўйлашимча, бир вақтлар вертолёт заводи учун қурилган Хоразмдаги корпусларга «Мерседес» компаниясини таклиф этсак бўлади.

* * *

Бугун биз Андижонга боришимизга тўғри келди. Кеча тилга олинган Жанубий Кореянинг ДЭУ компанияси бошлиғи — жаноб Ким У Жун ваъдасидан бир кун олдин юртимизга ташриф буюрди.

У кишининг тезкорлигидан мамнун бўлиб, биргалашиб бориб кўрамиз, қайси муаммо туғилса, ҳаммасини ўша жойда келишиб оламиз, деган мақсадда эрталаб Андижонга бориб, мана, ҳозир қайтдик.

Андижон шаҳрини, Асакадаги заводни кўрдик. Ҳаммангизга маълум, у ерда йилига 60 минг трактор прицепларини чиқаришга мўлжалланган завод қурилган эди. Лекин тўрт—беш йилдан бери бу иш хуржун бўлиб ётибди. Ҳозиргача аниқ буюртмалар бўлмасдан, қурилган корхона охиригача етказилмасдан, ҳозир мана шу катта завод жуда оғир иқтисодий аҳволга тушган. Ишчиларнинг ҳам тайин юмуши йўқ. Жаноб Ким У Жун заводни кўрди. Ўзи билан 4—5 та ёрдамчиларини ҳам олиб борди.

Меҳмонлар асакалик одамлар билан учрашди. Заводнинг билимдон директори, ёш-ёш ўзбек муҳандис йигитларимиз уларда жуда яхши таассурот қолдирди.

Жаноб Ким У Жун, менга Андижон жуда ёқди, деб айтди, иқлими бизга маъқул. Бунақа иқлим бизга анча маблағларни, харажатни тежаш учун имкон беради, деган хулоса чиқарди.

...Цехларни кўриб, эски технологияга мосланган экан, лекин бизлар бу цехларни бошқатдан янги ускуналарга мослаб ўзгартириб оламиз, ҳаммасини жой-жойига қуямиз, деб ваъда берди.

Президент Ислом КАРИМОВнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши X сессиясида (1992 йил 2 ва 3 июль) **сўзлаган нутқидан.**

УНУТИЛМАС, ҲАЯЖОНЛИ ДАМЛАР

ЎзДЭУда чиқарилаётган автомашиналар ҳақида маълумотлар

«ТИКО»

Узунлиги, эни, бўйи
3,340 х1,400 х1,395метр
Қуввати:
41/5,500
Тезлиги:
соатига 143 км
Бурилиш радиуси
(Минимал ҳисобда) 4,4метр

«ДАМАС»

Узунлиги, эни, бўйи:
3,230 х1,400 х1,920метр
Қуввати:
36/5.000
Тезлиги:
соатига 115 км
Бурилиш радиуси
(Минимал ҳисобда)4,3метр

«НЕКСИА»

Узунлиги, эни, бўйи:
4,480 х1,663 х1,362метр
Қуввати:
100/5.000
Тезлиги:
соатига 175 км
Бурилиш радиуси:
(Минимал ҳисобда) 4,9метр

СОН ГИН ДЖИ:

«ЁШЛАРГА ИШОНАМАН»

Мухбиримиз «ДЭУ паблик моторс» корпорациясининг бош менеджери Сон Гин Джига бир неча саволлар билан мурожаат этди.

— Жаноб Джи, республикамизда автомобиль саноатини вужудга келтириш бўйича амалга оширилаётган ишлардан воқифсиз. Унинг боришини қандай баҳолайсиз.

— Тарихан қисқа муддатда Ўзбекистонда жаҳондаги энг нуфузли, мураккаб, аммо иқтисодиётни ривожлантиришда беқиёс имкониятларга эга бўлган саноат тури вужудга келганидан биз кореяликлар ҳам жуда мамнунмиз.

Эришилган муваффақият халқингиз Президентингиз билан бир тан, бир жон бўлиб ишлаётгани, ҳукумат узоқни кузлаб оқилона сиёсат юритаётгани туфайли қўлга киритилди. Қурилиш жараёнида табиийки, кўплаб муаммолар содир бўлди. Аммо барчаси тезликда, ижобий ҳал этилди.

— «ДЭУ паблик моторс» корпорацияси ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз?

— Корпорациямизга Нобель мукофоти лауреати, жаҳонга машҳур ишбилармон Ким У Жун раҳбарлик қилади. Унинг дунёдаги кўплаб мамлакатларда корхоналари бўлиб, уларда 120 мингдан зиёд киши меҳнат қилади. ДЭУ автомашинадан ташқари жуда кўплаб—оддий тугмадан замонавий самолётгача бўлган маҳсулотларни ишлаб чиқаради. Сеул олимпиадасидаги талай иншоотларни ҳам компаниямиз қурган. Биз ишлаб чиқараётган автомашиналар хушбичимлиги, кам ёнилғи сарфлаши билан дунё автосаноатида етакчи ўринда туради.

Ўзбекистонда қурилган корхона собиқ Иттифоқ давлатлари ичида ягонадир. Нега айнан Сизнинг мамлакатингизда бундай корхона қуриш учун маблағ ажратдик? Чунки, бу ерда халқ осойишта яшаб, меҳнат қиляпти. Бу ерда уруш, ҳар хил низолар йўқ. Демак, қурилишга ажратган маблағимиз албатта фойдаси билан қайтишига ишонамиз.

— Корея иқтисодиётида қўлга киритилаётган ютуқларнинг сири нимада?

— Маълумки, Корея ҳам Сизлар каби иқтисодий қийинчиликларни бошидан кечирган. Биз иқтисодни юксалтириш учун автомобиль, электрон техника саноатини ривожлантиришга кўп эътибор бердик.

Бундан ташқари ёш авлод маънавиятини юксалтиришга, уларда Ватанига меҳр-муҳаббатни сингдиришга, юрти учун фидойи меҳнат қилишга руҳлантиришга ҳаракат қилдик.

ДЭУ корпорацияси тикланиш даврида йиллик таътил атиги уч кун эди, раҳбарлар умуман таътилсиз меҳнат қилишарди.

Ёш кореяликлар айниқса билим олиш ва ҳунар эгаллашга иштиёқ билан киришишган. Уларнинг ўртасида шундай ярим ҳазил, ярим чин гап юрарди: «Агар сен бир кунда 4 соатдан ухлаётган бўлсанг, ўқишга кирасан, мабодо беш соатдан ухласанг, ўқишга кира олмайсан».

— Демак, ўзбекистонлик ёшлар...

— Ҳа мен уларга ҳам ҳунар эгаллаш ва билим олишга ҳеч вақтингизни аяманг, умрингизни бекорга ўтказманг, дегим келади. Аммо баъзи ёшлар осон келадиган бойлик кетидан қувиш, бозорда майда-чуйдалар савдоси билан вақтини ўтказаётганини кўриб, ачиниб кетдим. Ёшлар келажак ҳақида, Ватанининг истиқболи тўғрисида кўпроқ ўйлашлари керак. Ана ўшанда уларнинг ўзлари ҳам, ватани ҳам бойбадавлат бўлади.

Ўзбекистонликлар билан биргаликда ишлаш натижасида шунга амин бўлдимки, Сизнинг халқингиз ҳам корейслар каби меҳнатсевар экан. Шу сабабли иқтисодиётни ривожлантириш учун тинимсиз ишласанглар, тез орада жаҳондаги етук давлатлар қаторига чиқиб оласизлар.

«Гуллаётган диёр» танловига

ҲУР ЎЗБЕКИСТОНИМ

Ўзбекистон сен туфайли қалбда иймоним менинг,
Тарихингга боқсам ўсғай фикру урфоним менинг,
Ўтган аждод борки дарди дилда армоним менинг,
Асрагум қадрингни миллий халқи туроним менинг,
Бўлди мадҳинг куйламоқ дилдан шараф-шоним менинг,
Ҳур диёрим, ҳур ватан, ҳур Ўзбекистоним менинг.

Тавба деб, ёқам тутиб эслай элимнинг ўтмишин,
Ёд этиб жисмим ҳануз титрар ёвузлар кечмишин,
Жўжилар қон ичмишин, Шайбонийлар қон кечмишин,
Жабру зулм авж олмишин, меҳру шафоат ўчмишин,
Эндиликда нурга чиққан кўкси осмоним менинг,
Ҳур диёрим, ҳур ватан, ҳур Ўзбекистоним менинг.

Бир замонлар ёв келиб элим бағрин қон айлади,
Во дариғо! Бу замин кўп оҳу афғон айлади,
Кетти зулму, ногаҳон нур доруломон айлади,
Ул Темур соҳибқирон зулматни вайрон айлади,
Бу соҳибқирон ватани номи достоним менинг,
Ҳур диёрим, ҳур ватан, ҳур Ўзбекистоним менинг.

То аср ўтмай, наҳот, бўлдикми осий шунчалар?!
Эътиқоддан ажралиб, ғайри бўлиб тушунчалар,
Файзулло, Акмал, Қодирий узлатда қолди қанчалар,
Ғарбда боболар ҳоки, Афғонда шаҳид ғунчалар,
Руҳи покин шод этай, бахшида қурьоним менинг,
Ҳур диёрим, ҳур ватан, ҳур Ўзбекистоним менинг.

Ҳожи ЗАЙНУЛЛОХОН ҲОШИМХОН ўғли.

***

Кўнгил ҳеч нарсадан тўлмайди сира
Гумонлар шайтондек писиб юради.
Йўлингда учраган ҳар бир тасодиф
Илоҳий сабодан хабардек гўё.
Умидвор тикиласан кўкка бўй чўзиб,
Юлдузлар олами — тубсиз коинот —
Ожизсан минг бора дайру дун аро
Ёлғиз юпунганинг, ёлғиз топинчинг —
Имконинг бағридан ситилган нидо...

Раъно ДАВЛАТОВА.

ДУНЁДА МЕН ТОПГАН ЭНГ ОЛИЙ ҚАДР

(Қўшиқ)

Дунёга кўз очиб келган палладан,
Онажоним айтган мунис алладан.
Ватан вужудимга жон бўб таралган,
Ватан юрагимда собит яралган.

Ватан Боботоғим, Ватан Оролим,
Ватан даштларимда кезган маролим,
Ватан мен ов қилган тоғларнинг зови,
Ватан у қирдаги бобом ўтови.

Авлодимга бешик, аждодимга қабр,
Шу она Ватандир, озод Ватандир
Дунёда мен топган энг олий қадр,
Фақат Ватандадир, Ватан биттадир.

Ватаннинг тупроғи илоҳий ифор,
Бағрига бош қўйсам онам иси бор.
Мен оппоқ Ватанни сут ила ичдим,
Шу азиз Ватансиз мен, ахир, ҳеч ким.

Шафоат РАҲМАТИЛЛО ТЕРМИЗИЙ

ВАТАНДОШЛАР

Умрингиз боқий бўлсин, эй азиз дўсту қадрдонлар,
Дилга ором бахш этувчи дилдорлар, сингилжонлар.
Босмоқдасиз юксак қадам мақсад сари,
Ниятингиз улуғ эрур камарбаста ватандошлар.

Она Ватан обод бўлсин отаю-онажонлар,
Мустақиллик шон-шуҳрати порласин замондошлар.
Чорвадорлар, соҳибкорлар яратувчи инсонлар,
Барҳаёт бўлинг доим саховатли ватандошлар.

Темурийдек соҳибқирон аждоди бор фарзандлар
Йўлбошингиз оқилу, инсонпарвар сардорлар,
Азим истар буюк бўлсин давлатимиз, юртимиз
Ҳаётимиз тўйга тўлсин бу дунёда қариндошлар!

Азимжон ИБРОҲИМОВ.

Давлат автомобиль назорати 60 ёшда

Дунёда касбдан кўпи йўқ. Биров деҳқон, биров чўпон, яна биров ўқитувчи бўлса, бошқа биров муҳандис. Хуллас, бу рўйхатни ҳоҳлаганимизча давом эттиришимиз мумкин. Тўғри, ҳар бир касбнинг ўзига яраша қийинчилиги-ю, ўзига яраша фароғати бор. Лекин уларнинг орасида шундай бир соҳа борки, бу касб эгаларидан фақат ва фақат фидойилик талаб этилади. Улар Давлат автомобиль назорати ходимларидир. Ўзингиз ўйлаб кўринг, ДАН ходимларининг бемалол, дам олиб ўтирганларини учратганмисиз. Фикримизча йўқ. Ҳоҳланг тонг саҳар, ҳоҳланг ярим тун, хоҳланг қаҳратон қишда-ю, ҳоҳланг жазирама иссиқда бу соҳа фидоийлари ҳамиша ўз постларида сергак. Улар бир кунда кўплаб одамлар билан учрашадилар ва минг хил одамга минг хил муомала қилишларига тўғри келади. Қани энди ҳамма ҳайдовчилар йўл ҳаракати қоидаларига бўйсунишса-ю, ДАН ходимлари ҳеч кимни, жумладан ўзларини ҳам асабларини бузишмаса. На илож. Беш қўл баробар эмас...

Аслида гап бу ҳақда эмас эди. Гап...

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Давлат автомобиль назорати бошқармаси ташкил этилганига ҳам 60 йил тўлди. Олтмиш йил тарих олдида арзимаган лаҳза ҳисоблансада, аслида бир инсон умрига тенг вақт. Босиб ўтилган масофа қанча бўлишидан қатъий назар, вақти-вақти билан ортга қараш, сарҳисоб қилиш ҳеч пайт зарар келтирмаган. Биз ҳам юқоридагилардан келиб чиқиб, Давлат автомобиль назорати бошқармаси ходимларини табриклаш, ҳам байрам баҳона уларнинг ишлари билан танишиш мақсадида бошқарма бошлиғи, милиция полковниги Шукрулло РЎЗМАТОВга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик. Қуйида ана шу мусоҳабамизни эътиборингизга ҳавола қилаяпмиз.

— Шукрулло ака, аввало касб байрамларингиз билан муштарийларимиз номидан қутлаймиз.

— Раҳмат. Мана Давлат автомобиль назорати хизмати ташкил этилганига ҳам 60 йил тўлди. Тўғри, бу албатта катта сана. Лекин юбилей фақат эришилган ғалабалар билан мақтаниш эмас, балки йўл қўйилган хато-камчиликларни бартараф этиш, ечилмаган муаммоларни ҳал қилиш, бир сўз билан айтганда, сарҳисоб қилиш палласидир.

Мен суҳбатимиз бошида бир нарсани таъкидлаб ўтишни истардим. Инсон жамиятда, оилада тутган мавқеи, ўрнидан қатъи назар остона ҳатлаб кўчага чиқар экан, ё пиёда, ё йўловчи, ё ҳайдовчига айланади ва узлуксиз йўлларда ҳаракатланишни ташкил этади. Биз ҳаммамиз катта бир оқимнинг кичик зарраси сифатида фаолият кўрсатар эканмиз, йўлларнинг қон томирлари ҳисобланувчи транспорт воситаларининг мураккаб ҳаракатини аниқ ва тартибли юришларини таъминлаб турувчи ДАН ходимларининг оғир ва бир вақтнинг ўзида шарафли меҳнатлари ҳақида ҳар доим ҳам ўйлаб кўравермаймиз...

— Энди икки оғиз ДАНнинг тарихи ҳақида гаплашсак.

— 1934 йилда собиқ СССР Халқ комиссарлари совети Тош ва тупроқ йўллар ҳамда автомобиль транспорти марказий бошқармаси ҳузурида Давлат автомобиль инспекциясини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бироқ, бу инспекциянинг вазифаси асосан автомобиллардан нотўғри фойдаланишга қарши курашдан иборат эди. Шу боис 1936 йилда автоаварияларга қарши кураш муҳимлиги эътиборга олиниб, автоинспекция ишчи-деҳқон милицияси Бош бошқармаси ихтиёрига ўтказилди. Шундай қилиб 1936 йил 3 июль Давлат автомобиль назоратининг ташкил топган куни сифатида тарихга кирди.

— Давлат автомобиль назорати ташкил этилган илк даврларда унинг вазифаси нималардан иборат бўлган.

— ДАНнинг дастлабки вазифаси қилиб йўлларда ҳаракатланишни бошқариш; ҳаракат хавфсизлиги меъёрларига амал қилиниши устидан назорат олиб бориш белгиланган эди.

Автомашинасозликни ривожланиши, автомашиналар сонининг тинмай кўпайиши, унинг бошқариш шакллари, техник хизмат кўрсатишни такомиллаштириш, шунингдек, автомобиль йўллари қурилишини кенгайтиришни талаб этарди. Ўзбекистон Халқ Комиссарлари Кенгаши шуни ҳисобга олиб, республикамизда ҳам автомобиль транспорти Бош бошқармасини тузиш ҳақида қарор қабул қилди.

Ўзбекистон йўл-транспорт бошқармаси автохўжаликлар раҳбарлари зиммасига ҳайдовчилар билимларини ошириш учун тўгараклар ташкил этиш, уларнинг ишлашларига қулайликлар яратиш вазифасини юклади. Бу масъул ишга ДАН ходимлари ҳам жалб этилди. Масалан Андижон автомобиль назорати республикада биринчилардан бўлиб, техника кабинети ва техник маслаҳатлар бюросини ташкил этди. Тошкент автомобиль назорати ҳайдовчилар малакасини ошириш курсларини очди. Автохўжаликларда жамоатчи автоназоратчилар фаолият кўрсата бошладилар. Лекин автоаварияллар сони ўсишини олдини олиш барибир қийинлашиб борарди. Бу ҳодисаларнинг олдини олиш, хўжасизликка қарши кураш, техник имкониятлардан тўла фойдаланиш чораларини қидиришда рус ва ўзбек тилларида нашр этила бошлаган «Шофёр» газетаси катта аҳамият касб этди. Бу газета 1936 йилдан «Ўзбекистон автойўлчиси» (ҳозирда «Ўзбекистон автомобилчиси») деб номланди,.

Шунингдек бу йилларда автомобиль йўллари қурилиши ва қайта тикланишига ҳам катта эътибор берилди. 1927 йилда республикада автомобиль йўлларининг узунлиги 15,8 минг километрни ташкил этган бўлса, 1937 йилда бу кўрсаткич 27.700 километрга етказилди. Ҳашар йўли билан 708 километрлик катта ўзбек тракти қурилди...

— Шукрулло ака республикамиз мустақилликка эришгач, барча соҳаларда улкан ўзгаришлар, юксалишлар юз берди. Бу давр — яъни ўтиш даври Давлат автомобиль назорати тизимида қандай из қолдирди, деб ўйлайсиз?

— Мустақиллигимизнинг илк кунлариданоқ Ҳукуматимиз йўлларда ҳаракатланиш ҳавфсизлигини таъминлаш, фуқароларимиз соғлигини асраш, халқ хўжалиги юкларини, саноат молларини четга чиқишига йўл қўймаслик чораларини кўрди. Бу ишларни амалга оширишда ДАН фаолиятининг моҳиятини англаган ҳолда, энг замонавий транспорт воситалари, радио-видео техникалари ажратилди. Озод мамлакатимизга ташриф буюрадиган олий мартабали меҳмонларни кузатиш учун Японияда ишлаб чиқилган «Хонда» мотоцикллари, Германиядан «Мерседес», «Опел» ва бошқа автомашиналар, турли радио-алоқа жиҳозлари сотиб олинди. Йўлларни қуриш, қайта таъмирлаш жиҳозлаш ишларини олиб борувчи техник воситалар, ҳаракатланишни автоматик бошқарувчи қурилмалар ҳарид қилинди.

1994 йилда республика ИИВ Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Халқаро ҳуқуқ-тартибот ташкилоти Интерполга аъзо бўлиши билан биргаликда, Халқаро йўлларда ҳаракатланишни ташкил этиш Комиссиясига кириш ҳақида Вазирлар Маҳкамаси қарори қабул қилинди. 1995 йил 19 декабрда Ўзбекистон Республикаси ушбу ташкилотга аъзо бўлди.

Мустақиллигимизнинг дастлабки даврларидан бошлаб, ҳайдовчиларга енгиллик яратиш, ортиқча оворагарчилик, беҳуда қоғозбозлик чалкашликларнинг олдини олиш мақсадида изланишлар олиб борилди. Фуқароларнинг ариза ва шикоятлари, таклиф, мулоҳазалари ўрганиб чиқилиб, 1992 йилдан бошлаб ҳайдовчилик гувоҳномаларига бериладиган огоҳлантириш талонлари қайта жорий этилди. Шунингдек Ўзбекистон Республикасининг маъмурий Жавобгарлик тўғрисидаги Кодексининг 127—, 128—, 130—, 131—, 132—, 133—, 140 — моддаларига жиддий ўзгаришлар киритилди.

Шу билан биргаликда ҳаракатланиш ҳавфсизлигини таъминлаш борасидаги тадбирларнинг самарасини ошириш мақсадида ДАН тизимида ҳам муҳим ўзгаришлар юз берди. 1993 йилдан қидирув ва суриштирув, маъмурий амалиёт бўлимлари, 1995 йилдан автотранспортда экология муаммолари маркази фаолият кўрсата бошлади.

ЙЎЛИНГИЗ БЕХАТАР БЎЛСИН

Мустақиллик бизга берган қувончли воқеалардан бири яна шу бўлдики, илк маротаба автомобиль назорати хизматининг вазифалари, ваколатлари, соҳалари аниқ белгиланган Давлат автомобиль назорати тўғрисидаги Низом Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан 1994 йил 26 декабрда тасдиқланди. Низом ўзининг мукаммаллиги, қатор янгиликлари билан ажралиб туради. Давлат автомобиль назорати Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги тизимига йўлларда ҳаракатланиш ҳавфсизлиги устидан давлат назоратини таъминловчи ҳуқуқий шахс сифатида киритилди.

Энди ДАН хизматига фақат олий ва ўрта махсус маълумотга эга бўлган мутахассислар ишга қабул қилинадиган бўлди. Шунингдек Низомда яна қатор ўзгаришлар борки, у ДАН хизматини яхшилаш, такомиллаштиришга катта хизмат қилади.

— Янги Низомдан кейин амалга оширилган ўзгаришлар ҳақида кенгроқ тўхталсак дегандим.

— Масалан, Давлат автомобиль назорати ҳаётидаги муҳим ўзгаришлардан бири Мустақиллигимиз шарофати билан республикадаги мавжуд барча ДАН постлари қайтадан кўриб чиқилди. Замон талабларига жавоб бермайдиган, ортиқча деб топилганлари олиб ташланди. Зарур деб топилганлари эса замонавий услубда, маҳаллий шарт-шароитлар, иқлим шароитлари ҳисобга олинган ҳолда қайта қурилди, таъмирланди. Мазкур постларда хизмат ўтовчи ходимларга нисбатан талаб кучайтирилди, уларнинг таркиби кўриб чиқилди. Ҳар бир ДАН постида хизмат итларининг бўлиши мажбурий деб белгиланди.

Шунингдек йўл белгилари, айниқса, тезликни чегараловчи белгиларнинг дислокацияси қайта кўриб чиқилди. Давлат ташкилотларига ҳуқуқий шахсларга тегишли автомобиль транспортларини техник кўрикдан ўтказиш яна қайтадан ДАНга берилди.

Мана шу беш йилнинг ўзида саноқли ходимлардан иборат бўлган, жўнгина жиҳозланган автоинспекция замонавий транспорт воситалари, радиоалоқа ва бошқа энг сўнгги техника воситалари билан жиҳозланди. Бир неча минглаб тайёрланган, чиниққан, малакали ва тажрибали ходимларни бирлаштирган йирик тизимга айланди.

— Шукрулло ака, Давлат автомобиль назоратининг вазифалари хусусида ҳам тўхталсак.

— ДАНнинг вазифалари серқирра. Бироқ уларнинг барчаси бир мақсадга — ҳаракатланиш ҳавфсизлигини таъминлаш, йўл транспорти ҳодисаларининг олдини олишга қаратилган. Шу мақсадда биз халқимиз орасида доимий равишда кенг тушунтириш, профилактик ишлари олиб борамиз. Ҳар чоракда «Диққат, пиёда» , «Диққат, темирйўл кесишмаси!», «Тезлик!», «Тоза ҳаво!» ойликлари, хафталиклари ўтказилади. Республика ҳудудидаги мавжуд ташкилот ва идораларда, шахсий транспорт воситаларининг техник ҳолати текширилади.

ДАН ходимлари нафақат ҳаракатланиш ҳавфсизлигини таъминлаш, балки, ўтиш даври қийинчиликларидан фойдаланиб, мўмай даромад орттириш йўлида республикамиз иқтисодиётига жиддий зарар етказаётган нопок кимсалар йўлига ҳам зарур тўсиқлар қўймоқдалар. Биргина ўтган йилнинг ўзида 30.876 килограмм буғдой, 116,029 килограмм гуруч, 52.976 килограмм пахта ёғи, 102.700 килограмм шакар, 10.645 килограмм чой, 12.551 килограмм маргарин, 25.517 килограмм сариёғ, 14.693 дона қорамол териси, 31.836 килограмм пахта, 124 тоннадан ортиқ қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари, 24.710 литр бензин, 11.111 литр дизель ёнилғисини ушлаб қолишга муваффақ бўлдилар.

Шу йилнинг тўрт ойида транспорт воситаларини ўғирлаш, олиб қочиш билан боғлиқ 98 та жиноятнинг 49 таси ДАН ходимлари томонидан очилди. Воқеа жойидан қочган 224 ҳайдовчи ушланди.

— ДАН тизимида айни вақтда бўлаётган ислоҳотлар ҳақида ҳам гапириб берсангиз?

— Шу кунларда ҳайдовчиларга ҳар бир давлатда эркин транспорт бошқариш ҳуқуқини берадиган ҳайдовчилик гувоҳномалари нусҳаси ишлаб чиқилиб, муҳокама қилинмоқда. Шунингдек республикамиз тобора ривожаниб, маданий, сиёсий, иқтисодий алоқаларимиз доираси кенгаймоқда. Серқуёш диёримиз хорижликлар диққат эътиборини тобора жалб этмоқда. Бу эса йўлларимиз ҳолатини яхшилаш, ундаги ҳаракатланиш тартиби, қонун-қоидаси, ҳаракат иштирокчиларининг интизоми, ходимлар савиясини ошириш, намунали хизмат кўрсатишни юксак даражага кўтариш масъулиятини юклайди.

— Мана шу кунларда, яна нималарни гапиришни истардингиз?

— Мен бугун барча ДАН ходимлари ва ҳайдовчи-ю, йўловчилар бизнинг тизимимизда ўз вазифаларини виждонан бажариб, хизмат постларида ҳаётларини қурбон қилган Тошкент шаҳар ИИББ ДАНБ ходимлари милиция кичик сержанти Равшан Каримов, милиция старшинаси Олимжон Асқаров, милиция катта сержанти Мурод Жўраев, милиция кичик сержанти Олимхон Норхўжаев, Жиззах вилояти, Зомин тумани ИИБ ДАН ходими милиция лейтенанти Ҳамид Шермонқулов, Самарқанд вилояти Боғишамол тумани ИИБ ДАНБ ходими милиция лейтенанти Ҳамид Фузаилов, Тошкент вилояти ИИБ ДАНБ ходимлари милиция старшинаси Абдумажид Норбоев, кичик сержант Рихсивой Масолиев, Қашқадарё вилояти ИИБ ДАНБ ходимлари милиция старшинаси Мурод Бектоев, Мажид Жалолов, милиция кичик сержанти Ботир Очилов, Қорақалпоғистон Республикаси ИИВ ДАНБ ходимлари милиция капитани Саги Полвонов, Минаж Еримбетов ва бошқа дўстларимизнинг порлоқ хотиралари олдида таъзим қилишларини истардим.

— Шукрулло ака, биз муштарийларимиз номидан барча ДАН ходимларини яна бир карра касб байрамлари билан қутлаймиз ва уларга сермашаққат ҳамда шарафли ишларида омад тилаймиз.

Суҳбатдош: Муҳаббат ИБРАГИМОВА.

Қанотли хабарлар

САҲНАДА «НАРГИЗА ФОЖИАСИ»

Андижондаги Аббос Бакиров номли драма театрида бошқирд драматурги Ильшод Юмогуловнинг «Наргиза фожиаси» номли саҳна асарининг премьераси бўлиб ўтди. Мазкур асарни театрнинг бадиий раҳбари Бобур мукофоти совриндори Маннон Ҳамидов саҳналаштирган. Соф муҳаббатни тараннум этган бу асар бош қаҳрамон образини Ўзбекистон халқ артисти Маърифат Убайдуллаева ижро этган.

ТОМОША ҚИЛАМАН ДЕСАНГИЗ...

Тошкент шаҳар театрларида қизиқарли спектакллар, драма ва комедиялар намойиш қилинмоқда. Ҳамза номли ўзбек давлат академик драма театрида «Афандининг беш хотини», «Тунги меҳмон», «Ноёб нусха», «Муҳаббат султони», «Алдагани хотин яхши», «Уфқ йўлларида» номли драма, спектакль ва комедиялар намойиш қилинади. Шунингдек, Муқимий номидаги ўзбек давлат мусиқа театрида ҳам «Нодирабегим», «Девона», «Куёвлар конкурси» ва «Фотима ва Зуҳра», «Севги нидоси», ҳамда мусиқали комедиялардан саҳналар томошабинлар эътиборига ҳавола қилинади. Дам олишга чиққан болажонларимиз учун эса Й. Охунбобоев номидаги ёш томошабинлар театрида «Қайнар хумча» премьераси ҳамда «Минг бир кеча» спектакллари намойиш қилинади.

Гулнора ҚУРБОНОВА.

АДИБНИ ЭСЛАБ...

Мирзо Улуғбек номидаги Тошкент Давлат университетининг журналистика факультетида атоқли ўзбек адиби, сталинчилик даври қатағонларининг қурбонларидан бири Абдурауф Фитрат таваллудининг 110 йиллигига бағишланган илмий анжуман бўлиб ўтди.

Тарих фанлари номзоди, доцент Тоҳир Пидаев «Абдурауф Фитрат муҳаррир» номли маърузасида адибнинг муҳаррирлик ҳамда ноширлик фаолияти ҳақида қизиқарли мисоллар келтирди.

Филология фанлари номзоди, доцент Бойбута Дўстқораевнинг «Абдурауф Фитрат — публицист» номли маърузаси Фитратнинг 20-30 йиллардаги жўшқин фаолиятига бағишланди. Нотиқ публицист ҳақида ҳали матбуотда эълон қилинмаган далиллар билан иштирокчилар эътиборини тортди.

Иноғамхўжа ИМОМХЎЖАЕВ.

Бошловчилар учун сабоқлар

ЛОТИН ЁЗУВИНИ ЎРГАНАМИЗ

УЧИНЧИ САБОҚ

УНДОШЛАР. Ўзбек тилида ундош товушлар фонема сифатида 23 тадир. Ундош фонемалар товуш пайчаларининг ҳаракат-ҳолати ва оғиз бўшлиғининг қаерида тўсиққа учрашларига қараб ранг-баранг, яъни қ,л,з,м каби 23 кўринишда намоён бўлади.

B,D,F,G ҳарфлари.

Лотин ёзувидаги катта B товуши криллдаги Б ни ифода этади. Бу ҳарфнинг криллдаги кичик нусҳаси b, ёзма бош ҳарф кўриниши B ва кичик кўриниши в шаклида берилган.

B ҳарфи сўзларнинг барча ўринларида, яъни сўз боши, сўз ўртаси ва сўз охирида кела олади. Бу товуш талаффузда турлича ўзгаришларга юз тутсада, бари бир ўзининг юқоридаги шаклида ёзилаверилади.

1.Сўз бошида келади: Бобур — Bobur, Ботир —Botir, Боку —Boku, баҳор — bahor, бобо — bobo, балиқ — baliq, беш — besh каби.

2. Сўз ўртасида: тарбия — tarbiya, тиббий — tbbiy, сабр — sabr.

3. Сўз охирида: боб—bob, гулоб — gulob, Туроб —Turob, сароб — sarob, рубоб —rubob, кабоб — kabob, жаноб — janob сингари.

Қуйидаги криллда битилган сўзлар лотин ёзувида шундай ифода этилади: Бомбей — Bombey, Британия — Britaniya, бошлиқ —boshliq, булбул — bulbul, бўстон—boston, раббим — rabbim, сабза — sabza, мироб — mirob, қаллоб — qallob , адиб — adib сингари.

Қуйидаги криллда битилган матнни лотин ёзувида ифода этинг. Ёзувда бош ҳарф ва кичик ҳарфларга диққат қилган ҳолда ўгиринг:

«Туркистон» газетасининг тарихига назар ташласангиз, у дастлаб йигирма бешинчи йилнинг апрели бошларида «Қизил Ўзбекистон» газетасига илова-варақа бўлиб чиққан. Унинг дастлабки муҳаррири Олтой эди. Ўша йили ўн саккизинчи апрелдан бошлаб газета «Ёш ленинчи» номи билан мустақил чиқа бошлади. Унинг биринчи муҳаррири Анқобой эди.

D ҳарфи рус графикаси асосидаги ёзувда Д ни ифода этади. Унинг босмадаги кичик кўриниши d ва ёзмадаги бош ҳарф ҳолатидаги ёзма нусхаси Д ҳамда ёзма кичик шакли d тартибда белгиланган.

Портловчи, тил олди жарангли D товуши сўзларнинг ҳамма позицияларида кела олади. Бу ҳарфнинг табиати талаффузда кўпроқ Т товуши билан ҳамоҳанг келишида кўринади. Лекин имло қоидаларига кўра бир хил-мазкур шаклда ёзилаверилади.

D ҳарфи иштирок этган қуйидаги сўзлар турли кўринишларда сўз боши, ўртаси ва охирида учрайди:

1. Сўз бошида: Дадахон —Dadaxon, Дархон — Darxon, Дўрмон —Do"rmon, дунё — dunyo, дурбин —durbin, дўст —do"st, дармон —darmon каби.

2. Сўз ўртасида: садбар —sadbar, Шодмон — Shodmon, Мадиёр —Madiyor, бодринг — bodring, Қодирий — Qodiriy, содиқ —sodiq каби.

3. Сўз охирида: обод — obod, Нуробод —Nurobod, Турондод —Turondod, Раҳимдод — Rahimdod, мурид — murid, суруд — surud сингари.

D ҳарфи иштирок этган сўзлар қуйидаги тартибда бўғин кўчирилиши билан ифодаланади: дур-ра —dur-ra, дард-ман —dard-man, дарс — dars, До-но-хон —Do-no-xon, қад-ди —qad-di, жиддий — jid-diy, ре-дак-тор — re-dak-to"r, Нур-о-бод — Nur-obod, му-бо-рак-бод — mu-bo-rak-bod.

Қуйидаги матнни лотин ёзувига ўгиринг:

Журналистика илми бошқа барча фанлар соҳасидаги ўзгаришлар ва янгиликларни эл олдида лўнда ифода этувчи, фикр улашувчи соҳадир.

F ҳарфи. Бу товуш деярли барча сўзлар таркибида учрасада, асосан форс ва араб, рус тили орқали ўзлашган сўзларда учрайди. Бу товуш сўздаги ҳолатига кўра кўпроқ р (п) каби талаффуз этилади: фабрика — пабрика — fabrika, Фотима — Потма — Fotima каби.

Ҳозирги лотин ёзуви асосидаги битигимизда Ғ ҳарфи криллдаги Ф товушини ифода этади. Бу ҳарфнинг босмадаги кичик кўриниши ғ, ёзмадаги бош ҳарф билан ёзилиши F ва кичик нусхаси f шаклда қабул қилинган.

Мисоллар: Фарғона — Farg'ona, Франция —Frantsiya, физика — fizika, суфизм — sufizm, Адольф — Adolf, иффат — iffat каби.

F ҳарфи иштирок этган сўзлар қуйидаги тартибда бўғинларга ажратилади Фар-ҳод — Farhod, Фа-ро-ғат — Fa-ro-g'at, фарзанд —far-zand, Ғаф-фор — Q'af-for, са-фар — sa-far, ша-риф — sha-rif сингари.

Ушбу рус ёзувидаги матнни лотин ёзуви билан алмаштириб чиқинг: Оқ ва қизил империя даврида Туркистон журналистлари истибдодга қарши озодлик ва мустақиллик учун жон фидо қилдилар.

F ҳарфи сўзларнинг боши, ўртаси ва охирида фаол қўлланади:

1. Сўз бошида: Фузулий — Fuzuliy, фуқаро — fuqaro, фармон — farmon

2. Сўз ўртасида: ғафлат — qaflat , Ғафур — G'afur, Жаъфар — Ja'far.

3. Сўз охирида: саф — saf, муаллиф — muallif, таклиф — taklif

G ҲАРФИ Бе товуш талаффузда портлаш хусусиятига эга. Рус ёзувидаги катта Г ҳарфини ифода этади. Унинг босмадаги кичик кўриниши Е шаклларида ифода этилган: Гўрўғли — Goroqli, Гамбург — Gamburg, газета — gazeta

Бу ҳарф талаффузда рус графикасидаги К саёз тил орқа товуш билан ўрин алмашиниш хусусиятига эга: адабий тилдаги таг —tag сўзи қўшимча олгач, яъни такка — takka шаклига ўтади. Бундай фонетик ҳолатлар жуда кўп.

Ушбу G ҳарфи сўзларнинг барча бўғинларида — сўз боши, ўртаси ва охирида кела олади:

1. Сўз бошида: генерал — general, гармония — garnoniya, Гўзал — Gozal, Гўриамир — Go"riamir, Гуржистон — Gurjiston, гаранг — garang.

2. Сўз ўртасида: гулгун — gulgun, ўрган — o"rgan, сургун — surgun алгебра — algebra, сингармонизм — singarmonizim каби.

3. Сўз охирида: барг —barg, диалектолог — dialektolo"d, филолог — filo"log, косметолог — kosmeto"lo"g, сейсмолог — sivsmo"lo"g.

G иштрок этган сўзлар қуйидаги тартибда бўғинга ажратилади: би-о-лог — bio-log, ас-тро-лог — as-tro-log, эн-ти-мо-лог — en-ti-mo-log, тур-ко-лог — tur-kol-od сингари.

Ушбу криллдаги матнни лотин ёзувига ёзинг:

Йигирманчи ва ўттизинчи йиллар давомида мустамлакачилар томонидан ўзбек халқининг буюк филологлари, журналистлари, педагоглари шўроларга қарши рукни остида бир текис қириб ташланди.

Эслатма: ҳарфларнинг лотинча ёзма кўринишини ифодалаш имконияти бўлмаганлиги учун узр сўраймиз.

Ҳайдарали УЗОҚОВ.

НАҚШЛАРДА МИЛЛАТ ЯШАЙДИ

Ўзбек халқ ҳунармандчилиги... Томири асрлар қаърига санчилган кекса ва улкан, шунингдек, навқирон чинор. Халқ ҳунармандчилиги орасида, айниқса, ёғоч ўймакорлиги алоҳида ўрин тутади. Чунки, бу нақшларда миллат яшайди. Тарих яшайди. Аждодлар яшайди.

Ёғоч ўймакорлигини ўрганиш, нақшларда миллат юзини акс эттириш ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди. Бу касбни ўрганмоқ учун ўзбекона сабот, ўзбекона чидам ва ўзбекона гурур даркор.

Ушбу суратга эътибор беринг. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Ҳасанжон Умаров нақшлар қатидан нималарни қидиряпти экан? Балки, ўзбек элатининг тарихи билан танишаётгандир. Балки, бобоси, кўҳонлик машҳур ўймакор уста Қодиржон Ҳайдаровнинг санъати намуналаридан сабоқ олаётгандир. Балки...

Ш.ОЛИМОВ олган сурат.

Футбол: Европа биринчилиги

КАНЦЛЕР КОЛЬ ВАТАНДОШЛАРИНИ ҚУТЛАЙДИ

Ниҳоят, барча футбол мутахассислари кутган кун келиб қош-қорайиши билан «Уэмбли» ўйингоҳи томошабинлар билан тўла бошлади. Соат маҳаллий вақт билан 19.00 бўлгач, 80.000 футбол мухлиси гувоҳлигида Германия — Чехия терма жамоалари иштирокидаги Европа биринчилигининг сўнгги учрашуви — финал баҳсига старт берилди.

Ўйиннинг бошидан германияликлар ташаббусни қўлга олишди. Заммер, Клинсманн, Кунтцларнинг зарбаларини чехияликлар дарвозабони Коуба қийинчиликлар билан қайтарди. Шунга қарамай, биринчи тўп муаллифи чехияликлар бўлди. Заммернинг хатоси туфайли, германияликлар дарвозасига 11 метрли жарима тўпини тепиш белгиланди. Бергер тўпни хатосиз тепди.

Германияликлар бундан саросимага тушмай, ҳужум тезлигини яна кучайтиришди. Устига устак, германияликлар мураббийси Б. Фогст ҳам ўйинчи алмаштиришда янглишмади. Иккинчи бўлим ўрталарида ўйинга тушган Бирхофф унга берилган ишончни оқлаб, чехияликлар дарвозасига иккита тўп киритди. Ҳисоб 2:1. Уч марта жаҳон чемпиони бўлмиш Германия Европа чемпионлигини ҳам учинчи бор қўлга киритди. Ғолибларга Анри Делони олтин совринини ва олтин медалларни Буюк Британия қироличаси Елизавета II нинг ўзи топширди. Сўнг ўз ватандошларини ўйингоҳга келган Германия федерал Канцлери Гельмут Колнинг ўзи олқишлади.

Биринчилик якунланди. Одра ва Рейн дарёлари оралиғида жойлашган. Қадимги Пруслар Ватани — Германия ўз қаҳрамонларини олқишламоқда.

Муассис: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир Абдуқодир НИЁЗОВ

ТАҲРИРИЯТ: Қабулхона — 36-56-58; хатлар бўлими — 36-54-65; тижорат бўлими — 33-79-69, 36-58-48; ижодкор ёшлар — 36-57-52; котибият — 36-55-96.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси 32-уй. Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0370
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ. Тираж — 9604.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти — 21.00
1 2 3 4 5 6